

PRILOG I

ZNAKOVI OPASNOSTI

1. Znakovi opasnosti su:

1.1. znak »opasnost na put« (I-01) koji označava blizinu dela puta ili mesta na putu na kome učesnicima u saobraćaju preti opasnost za koju ovim pravilnikom nije predviđen poseban znak opasnosti;

1.1.1. osim znaka postavlja se i dopunska ploča koja nagovješćuje opasnost koja preti;

1.1.2. saobraćajni znakovi izrađuju se od materijala retroreflektirajućih svojstava najmanje II klase;

1.1.3. Podloga znakova za označavanje radova na putu, prepreka i oštećenja puta je žuta (privremeni znakovi na put) .

Znak I-01

1.2. znak "ukrštanje puteva iste važnosti" (I-01), koji označava blizinu ukrštanja puteva od kojih nijedan put nije put sa prvenstvom prolaza. Znakovi postavljeni izvan urbana područja.

Znak I-02

1.3. znak "ukrštanje sa sporednim putem pod pravim uglom" (I-03), znak "spajanje sa sporednim putem pod pravim uglom s leve strane" (I-04), znak "spajanje sa sporednim putem pod pravim uglom s desne strane" (I-05), znak "spajanje sa sporednim putem pod oštrim uglom s leve strane" (I-06) i znak "spajanje sa sporednim putem pod oštrim uglom s desne strane" (I-07), koji označavaju blizinu raskrsnice na kojoj se put sa prvenstvom prolaza ukršta odnosno spaja sa sporednim putem:

1.3.1. Simboli na navedenim znakovima iz ove tačke mogu i drugačije da izgledaju,

što zavisi od konkretne situacije na putu;

1.3.2. znakovi mogu se postavljati samo ako se na sporedni put koji se raskršćava sa putom s prednošću prolaza, prije raskrskrsnice postavlja znak II-01 (raskršće s putom s prednošću prolaska) ili znak II-02 (obavezno zaustavljanje – STOP).

Znak I-03

Znak I-04

Znak I-05

Znak I-06

Znak I-07

1.4 znak » krivina nalevo» (I-08), znak » krivina nadesno » (I-09), koji označava približavanje opasnoj krivini na levo, odnosno na desno zbog fizičkih karakteristika ili nedovoljne preglednosti. Obavezno se postavljaju na krivinama koje se projektuju sa minimalnim poluprečnicima za taj put; znak "dvostruka krivina ili više uzastopnih krivina od kojih je prva nalevo" Znak I-10 znak "dvostruka krivina ili više uzastopnih krivina od kojih je prva nadesno" Znak I-11, znak "opasna krivina", koji označava približavanje više opasnih krivini na levo, odnosno desno.

Znak I-08

Znak I-09

Znak I-10

Znak I-11

1.5. znak "opasan uspon" (I-12) i znak "opasna nizbrdica" (I-13), koji označavaju približavanje opasnoj nizbrdici, odnosno opasnom usponu, ako razlika u visini predstavlja neku opasnost koja proističe iz tih uslova. Ovaj znak za simbol ima samo nagib ili uspon, prema situaciji na terenu, a veličina nagiba odnosno uspona ispisuje se na dopunskoj tabli;

Znak I-12

Znak I-13

1.6. znak "suženje puta" (I-14), znak "suženje puta s desne strane" (I-15), i znak "suženje puta s leve strane" (I-16), koji označavaju približavanje suženju kolovoza koje može da predstavlja izvesnu opasnost; Kad se znakovi postavljaju za označavanje radova, prepreka ili oštećenja na put, boja podloge mora biti žuta;

Znak I-14

Znak I-15

Znak I-16

1.7. znak "neravan kolovoz" koji označava blizinu dela puta na kome je kolovoz neravan zbog postojanja opasnih izbočina i ulegnuća (I-17), zbog ulegnuća (I-18) ili zbog blizine opasnog prevoja puta ili veće izbočine na kolovozu (I-19);

Znak I- 17

Znak I-18

Znak I- 19

1.8. znak "klizav kolovoz" (I-20), koji označava blizinu dela puta na kome kolovoz pod određenim atmosferskim uslovima ili sličnim okolnostima ima klizavu površinu;

Znak I-20

1.9. znak "kamenje pršti" (I-21), koji označava blizinu dela puta na kome se nalazi nevaljani tucanik ili koji je posut sitnim kamenjem na tvrdoj podlozi i na kome za druge učesnike u saobraćaju postoji opasnost od prskanja kamena;

Znak I-21

1.10. znakovi "odronjavanje kamenja" (I-22), koji označavaju blizinu dela puta na kome postoji opasnost od kamenja koje pada ili od kamenja koje se nalazi na putu. Simbol na znaku može biti okrenut i na suprotnoj strani;

Znak I-22

1.11. znak » nailazak na svetlosne znakove- semafora » (I-23) i (I-24) koji označavaju blizinu raskrsnice ili obeleženog pešačkog prelaza na kome je saobraćaj regulisan pomoću uređaja za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova;

1.11.1. simbol na znaku I-23, svetla su namještena vrtikalno tako da je crveni simbol gore, žuta boja na sredini a zelena na dnu;

1.11.2. simboli na znaku I-24 svetla su namještena horizontalno, crveno svetlo sleve strane, na sredin žuto svjetlo i zeleno svetlo na desnu stranu;

1.11.3. kad se znak postavlja za označavanje radova na put, prepreka i oštećenja puta, boja podloge je žuta.

Znak I-23

Znak I-24

1.12. znak » radovi na putu » (I-25) označava mesto na kome se izvode radovi na putu:

1.12.1. podloga je žuta. Znak se izrađuje od materijala retroreflektirajućih svojstava najmanje II klase;

1.12.2. znak se postavlja od mesta izvođenja radova;

1.12.3. ispod znaka postavlja se ploča sa natpisom: izvođenje radova na put, koja u uslovima smanjene vidljivosti i noću, mora biti naznačen svetlosnim znakovima.

Znak I-25

1.13. znak » saobraćaj u oba smjera » (I-26) označava mesto na put u kojoj se promet odvija u oba smjera:

1.13.1. kad se postavlja znak za označavanje izvođenje radova na putu, prepreka i oštećenja, podloga je žuta;

1.13.2. znak se postavlja od mesta gde počinje odvijanje saobraćaja u oba smera a, po potrebi, postavlja se i na deonici gde se saobraćaj odvija u oba smera.

Znak I-26

1.14. znak » raskrsnica sa kružnim tokom saobraćaja» (I-27) koji označava blizinu raskrsnice na kojoj se saobraćaj odvija u kružnom toku. Kad se znak postavlja za označavanje radova, prepreka i oštećenja, podloga je žute boje;

Znak I-27

1.15. znak » poledica na put » (I-28) označava blizinu puta gde preti iznenadna opasnost od poledica;

Znak I-28

1.16. znak » prevrtanje – iskliznuće vozila» (I-29) označava blizinu deonice puta gde preti opasnost od isklizanja - prevrtanja vozila;

Znak I-29

1.17. znak » kolona zaustavljenih vozila« (I-30) označava blizinu deonice puta u kojoj u određenim uslovima ili u raznim okolnostima, postoji opasnost od kolone zaustavljenih vozila na put;

Znak I-30

1.18. znak » neučvršćena bankina« (I-31) koji označava blizinu dela puta na kome je uz kolovoz neučvršćena bankina;

Znak I-31

1.19. znak »pešači na put« (I-32) označava blizinu deonice puta u kojoj se kreću pešači;

Znak I-32

1.20. znak » označeni pešački prelaz"« (I-33 koji označava blizinu mesta na putu na kome se nalazi obeleženi pešački prelaz. Znak se izrađuje od materijala retroreflektirajućih svojstava II klase;

Znak I-33

1.21. znak » deca na put (I-34) koji označavaju blizinu dela puta na kome se deca češće i u većem broju kreću (blizina škole, obdaništa, igrališta i sl.). Znak se izrađuje od retroreflektirajućih materijala II klase;

Znak I-34

1.22. znak » blizina avionske piste» (I-35) koji označava deo puta preko koga avioni preleću u niskom letu prilikom sletanja odnosno poletanja;

Znak I-35

1.23. znak » tunel (galeria) » (I-36) označava blizinu tunela ili galerije na putu;

Znak I-36

1.24. znak »bočni vetar» (I-37) koji označavaju blizinu dela puta na kome često duva jak bočni vetar;

Znak I-37

1.25. znak » opasnost od požara» (I-38) označava teritoriju (prostor) u kojem postoji opasnost od požara. Simbol zapaljenog zrna šibice na znaku je žute boje dok simbol

požara crvene boje;

I-38

1.26. znak »biciklisti na putu » (I-39) koji označava blizinu mesta na kome se biciklisti često priključuju na put ili ga prelaze;

Znak I-39

1.27. znak »pokretni most» (I-40) koji označava blizinu mesta na kome se na putu nalazi pokretni most. Simbol vode na znaku su dvije valovite linije plave boje;

Znak I-40

1.28. znak »blizina obale» (I-41) koji označava blizinu mesta na kome put nailazi na obalu. Simbol vode su dvije valovite linije plave boje;

Znak I-41

1.29. znak »tramvajska pruga» (I-42) koji označava blizinu mesta na kome put prelazi preko tramvajske pruge u nivou;

Znak I-42

1.30. znak »životinje na put« (I-43) koji označava blizinu dela puta na kome domaće životinje pod nadzorom prelaze preko puta ili se kreću duž puta. Simbol znaka može biti različit, ovisno od vrsti životinj;

Znak I-43

1.31. znak »divljač na putu« (I-44) koji označava blizinu dela puta opasnog zbog prelaska divljači preko puta. Simbol znaka može biti različit, ovisno od vrsti divljači;

Znak I-44

1.32. znak »osiguran- prelaz puta preko železničke pruge sa branicima ili polubranicima« (I-45), koji označava blizinu prelaza puta preko železničke pruge u nivou, koji je obezbenen branicima ili polubranicima. Znak se izrađuje od retroreflektirajućih materijala najmanje II klase;

Znak I-45

1.33. znak » nezaštićen- prelaz puta preko željezničke pruge bez branika ili polubranika» (I-46), koji označava blizinu prelaza puta preko željezničke pruge u nivou, koji nije obezbeđen branicima ili polubranicima. Znak se izrađuje od materija retroreflektivnih svojstava najmanje II klase;

Znak I-46

1.34. znak » Andrejin krst » (I-47) koji označava mesto na kome put prelazi preko željezničke pruge u nivou bez branika ili polubranika sa jednim kolosekom odnosno ili (I-48) sa dva ili više koloseka. Kada uz cestu nema dovoljno prostora za uobičajeno postavljanje znaka, on se može postavljati i pod uglom od 90° s desne strane:

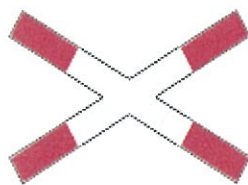
1.34.1. znak se izrađuje od materijala retroreflektivnih svojstava, najmanje druge klase;

1.34.2. znak ima oblik jedne ili dveju tračnica;

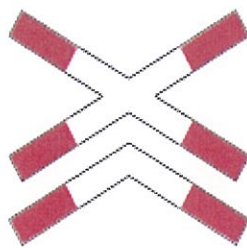
1.34.3. kako bi se bolje primjetio, znak može biti postavljen na beloj ploči ;

1.34.5. znak se postavlja isključivo na mestu prelaza puta preko željezničke pruge na razini koja je potpuno neosigurana ili osigurana uređajima kojima se daju saobraćajni znakovi saobraćajnim svjetlima i zvučnom signalizacijom, bez branika ili polubranika i to udaljeno 5m od tračnica, a ako to zahtjevaju uslovi ova udaljenost može biti kraći ili duža, ali ne manja od 3 m. i ne veća od 10 m. od tračnica;

1.34.6. ako je prelaz puta preko željezničke pruge u razini osiguran uređajima za davanje saobraćajnih znakova saobraćajnim svjetlima, onda se znak postavlja na isti stup iznad signalnog znaka. Znak signalizacije mora se primjetiti sa udaljenosti od najmanje 50 m.

Znak I-47

Znak I-48

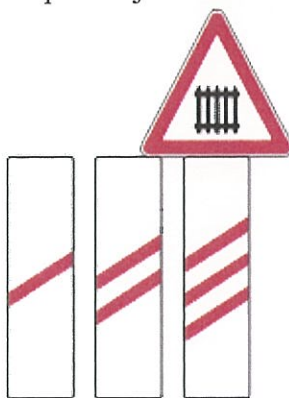
1.35. znak- približavanje prelazu puta preko željezničke pruge sa branicima ili polubranicama (I-49) koji označava udaljenost do prelaza puta preko željezničke pruge u nivou, koji je obezbeđen branicima ili polubranicama:

1.35.1. znak se izrađuje od materijala retroreflektirajućih svojstava najmanje II klase;

1.35.2. znak ima oblik trougla kraća stranica koje čini osnovu trougla okrenutog prema dole;

1.35.3. znak se postavlja tako da znak oblika trougla sa trostrukim poprečnim crtama sa odgovarajućim znakom opasnosti postavlja se 240 m prije prelaza puta preko željezničke pruge, znak sa dvostrukim poprečnim crtama postavlja se na 160 m dok znak sa jednom kosom linijom postavlja se na udaljenosti od 80 m prije raskršće puta sa željezničkom prugom u razini tako da krajna poprečna crta bude blizu puta ;

1.35.4. znak opasnosti može se postavljati i iznad znaka sa jednom poprečnom crtom.

Znak I-49

1.36. znak – približavanje prelazu puta preko željezničke pruge bez branika ili polubranika (I-50) koji označava udaljenost do prelaza puta preko željezničke pruge u nivou, koji nije obezbenen branicima ili polubranicama:

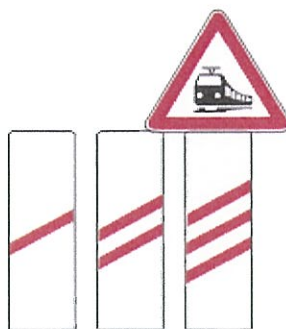
1.36.1. znak se izrađuje od materijala retroreflektirajućih svojstava najmanje II klase;

1.36.2. znak ima oblik trougla čija kraća strana je osnovica znaka;

1.36.3. znak se mora postavljati tako da znak oblika trougla sa trostrukim poprečnim

crtama sa odgovarajućim znakom opasnosti postavlja 240 m prije mesta prelaske puta preko željezničke pruge u razini, znak sa dvostrukim poprečnim crtama postavlja se 160 m dok se znak sa jednom poprečnom crtom postavlja se 80 m prije raskršćivanja puta sa željezničkom prugom u razini tako da krajna poprečna crta bude blizu puta;

1.36.4. znak opasnosti može biti postavljen i iznad znaka sa jednom poprečnom crtom.

Znak I-50

PRILOG II

ZNAKOVI IZRIČITIH NAREDBI

1. Znakovi izričitih naredbi su:

Znak II-01

1.1. znak »ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza« (II-01) koji označava blizinu raskrsnice na kojoj vozač mora da ustupi prvenstvo prolaza svim vozilima koja se kreću po putu na koji on nailazi;

1.1.1. znak se izrađuje od retroreflektirajućeg materijala II klase;

1.1.2. znak ima oblik istostranačnog trougla a jedna straga je postavljena horizontalno a vrh je okrenut na surotnoj strani prema dole.

1.2. znak »obavezno zaustavljanje« (II-2), koji označava mesto pred ulazom u raskrsnicu na kome je vozač dužan da zaustavi vozilo i ustupi prvenstvo prolaza svim vozilima koja se kreću putem na koji on nailazi ili pokazuje mesto prelaska puta preko željezničke pruge (prelazak puta preko željezničke pruge iste razine) gde vozač mora zaustavljati vozilo i dati prednost svim vozilima koje se kreću željezničkom prugom:

1.2.1. znak se izrađuje od materijala retroreflektirajućih svojstava najmanje II klase;

1.2.2. znak ima oblik istostranačnog trougla, boja podloge je crvena dok rub i simbol su bele boje;

1.2.3. znak se postavlja na mestu gde se vozilo mora zaustavljati kako bi propustio vozila koja se kreću putom s prednošću prelaza i vozila koja se kreću prugom. Uz znak dodaje se i kosa linija koja pokazuje liniju ispred koje mora se zaustavljati vozilo.

Znak II-02

1.3. znak »zabrana saobraćaja u oba smeru« (II-3), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj svim vozilima u oba smeru;

Znak II-03

1.4. znak »zabrana saobraćaja u jednom smeru« (II-4), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj vozila iz smeru prema kome je okrenut znak;

Znak II-04

1.5. znak » znak »zabrana saobraćaja za sva vozila na motorni pogon, osim za motocikl bez prikolice« (II-5), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva vozila na motorni pogon, osim za motocikle bez prikolice i bicikle sa motorom /mopeda na dva točka;

Shenja II-05

1.6. znak »zabrana saobraćaja za autobuse« (II-6), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za autobuse;

Znak II-06

1.7. znak »zabrana saobraćaja za teretna vozila-kamione« (II-7), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za teretna vozila. Ako je znaku iz stava 1. ove tačke pridodata dopunska tabla na kojoj je označena najveća dozvoljena masa vozila, zabrana važi samo za ona teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu;

Znak II-07

1.8. znak »zabrana saobraćaja za cisterne« (II-8), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze materije koje mogu da izazovu zagađivanje vode/okoline:

1.8.1. ova zabrana ne primenjuje se ako rezervoar goriva ispunjava uslove ECE-a;

1.8.2. simbol znaka je narandžaste boje, osovine točaka vozila su crne boje i dvije valovite crte su plave boje.

Znak II-08

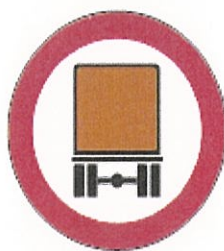
1.9. znak »zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze eksploziv ili neke lako zapaljive materije« (II-9), koji označava put ili deo puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze eksploziv ili neke lako zapaljive materije. Simbola na znaku je narandžaste boje, dok osovina vozila i točkovi su crne boje;

Znak II-09

1.10. znak »zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze opasne materije« (II-10), koji označava put ili deo puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze opasne materije. Znak simbola je narandžaste boje dok osovine točaka, crne boje;

Znak II-10

1.11. znak »zabrana saobraćaja za sva motorna vozila koja vuku priključna vozila « (II-11), označava put, odnosno deonicu puta na kojoj je zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila koja vuku priključna vozila;

Znak II-11

1.12. znak »zabrana saobraćaja za tretna vozila koja vuku priključna vozila «(II-12), označava put, odnosno deonicu na kojoj je zabranjen saobraćaj za tretna vozila koja vuku priključna vozila;

Znak II-12

1.13. znak »zabrana saobraćaja za traktore« (II-13), koji označava put, odnosno deo puta

na kome je zabranjen saobraćaj za traktore;

Znak II-13

1.14. znak »zabrana saobraćaja za motocikle« (II-14), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za motocikle, teške tricikle i teške četvorocikle. Simbol znaka može biti u obliku motornog vozila sa tri točkova;

Znak II-14

1.15. znak »zabrana saobraćaja za mopede« (II-15), koji označava put odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za mopede, lake tricikle i lake četvorocikle. Simbol znaka može biti u liku motornog vozila sa tri točke;

Znak II-15

1.16. znak »zabrana saobraćaja za bicikle« (II-16), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za bicikle;

Znak II-16

1.17. znak »zabaran saobraćaja za bicikle i mopede« (II-17), označava put, odnosno deonicu puta na kojoj je zabranjen saobraćaj za bicikle i mopede;

Znak II-17

1.18. znak »zabrana saobraćaja za zaprežna vozila« (II-18), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za zaprežna vozila;

Znak II-18

1.19. znak »zabrana saobraćaja za ručna kolica« (II-19), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za ručna kolica;

Znak II-19

1.20. znak »zabrana saobraćaja za sva vozila na motorni pogon« (II-20), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva vozila na motorni pogon. Ovaj znak zabrane može se odnositi na razne vrste vozila, tako da na znak mogu se koristiti i simboli od II-05 – II-19;

Znak II-20

1.21. znak »zabrana saobraćaja za pešake« (II-21), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za pešake;

II-21

1.22. znak »zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna širina prelazi određenu širinu« (II-22), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila čija ukupna širina prelazi širinu označenu na znaku. Broj na slici dat je kao primer, dok se važeći broj upisuje ovisno od stanja na putu i od potreba za bezbednost u saobraćaju;

Shenja II-22

1.23. znak »zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna visina prelazi određenu visinu« (II-23), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila čija ukupna visina prelazi visinu označenu na znaku;. Broj na slici dat je kao primer dok važeći broj se upisuje ovisno stanja na putu i potreba za bezbednost u saobraćaju;

Znak II-23

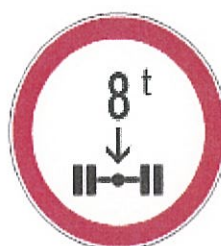
1.24. znak »zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna masa prelazi određenu masu« (II-24), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila čija ukupna masa prelazi masu označenu na znaku;. Broj na slici dat je kao primer dok važeći broj upisuje se ovisno od stanja na putu i potreba za bezbednost u saobraćaju;

Znak II-24

1.25. znak »zabrana saobraćaja za vozila koja prekoračuju određeno osovinsko opterećenje« (II-25), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila sa osovinskim opterećenjem većim od opterećenja označenog na znaku. Broj na slici dat je kao primer, dok se važeći broj upisuje ovisno od stanja na putu i potreba za bezbednost u saobraćaju;

Znak II-25

1.26. znak »zabrana saobraćaja za vozila koja prekoračuju određenu dužinu« (II-26), koji označava put, odnosno deo puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila čija ukupna dužina prelazi dužinu označenu na znaku;

Znak II-26

1.27. znak »najmanje odstojanje između vozila« (II-27), koji označava najmanje odstojanje između vozila u kretanju koga se vozači moraju pridržavati;

1.27.1. na znaku je simbol vozila na koje se odnosi naredba;

1.27.2. broj na slici dat je kao primer, dok pravi broj upisuje se ovisno od stanja na putu i potreba za bezbednost u saobraćaju.

Znak II-27

1.28. znak »zabrana skretanja ulevo« (II-28), koji označava raskrsnicu na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno;

Znak II-28

1.29. znak »zabrana skretanja udesno« (II-29) koji označava raskrsnicu na kojoj je skretanje udesno zabranjeno;

Znak II-29

1.30. znak »zabrana polukružnog okretanja« (II-30), koji označava mesto na kome je zabranjeno polukružno okretanje;

Znak II-30

1.31. znak »ograničenje brzine« (II-31), koji označava put, odnosno deo puta na kome se vozila ne smeju kretati brzinom (u km/h) većom od brzine koja je označena na znaku;

1.31.1. Ako je na znaku iz stava 1. ove tačke pridodata dopunska tabla sa naznakom mase vozila (npr 5t), označeno ograničenje brzine odnosi se samo na vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu;

1.31.2. kada se znak iz stava 1 tačka 3 ovoga člana postavlja ispod znaka III-84 (naziv naselja), ograničenje brzine važi za čitavu teritoriju naselja;

1.31.3. broj na slici dat je kao primer dok se pravi broj upisuje ovisno od stanja na putu i potreba za bezbednost u saobraćaju .

Znak II-31

1.32. znak » zabrana preticanja za sva motorna vozila osim motocikla bez prikoljica« (II-32). Ovaj znak označava mesto ili deonicu puta gde je zabranjeno preticanje svih motornih vozila osim motocikla bez prikoljica i vozila koja na ravnoj putu ne mogu razvijati veću brzinu od 30 km/h i vozila koje se ne smatraju motornim vozilima. Simbol vozila s ljeve strane je crvene boje;

Znak II-32

1.33. znak » zabrana preticanja za teretna vozila- kamione « (II-33) označava mesto ili deonicu puta gde je zabranjeno preticanje za teretna vozila čija je dozvoljena masa veća od 3.5 tona, osim motocikla bez prikoljica i vozila koje na voznoj površini puta ne mogu razvijati veću brzinu od 30 km/ h i vozila koje se ne smatraju motornim vozilima:

1.33.1. ako je na znaku iz stava 1. ove tačke pridodata dopunska tabla na kojoj je označena druga najveća dozvoljena masa (npr 5t), zabrana važi samo za ona teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu;

1.33.2. simbol teretnog vozila u znaku je crvene boje;

Znak II-33

1.34. znak » zabrana prolaska bez zaustavljanja- carina « (II-34) označava blizinu carine gde se mora zaustavljati vozilo:

1.34.1. reč napisana na znaku je »DOGANA – CUSTOMS «;

1.34.2. upisana reč na znaku ukazuje na razlog obaveznog zaustavljanja.

Znak II-34

1.35. znak »zabrana prolaska bez zaustavljanja-Policia « (II-35) označava blizinu policie gde se mora zaustavljati vozilo:

1.35.1. reč napisana na znaku je »POLICIA – POLICE «;

1.35.2. reč napisana na znaku ukazuje na razlog obaveznog zaustavljanja.

Znak II-35

1.36. znak » zabrana prolaska bez zaustavljanja- putarina « (II-36) označava blizinu mesta gde se vozilo mora zaustavljati radi uplaćivanja putarine. Ovaj znak može se koristiti i za obelježavanje blizine i drugih mesta gde je zaustavljanje vozila obavezno. U tom slučaju natpis na znaku putarina (II-36) zamenjuje se odgovarajućim natpisom koji ukazuje na razlog obaveznog zaustavljanja;

Znak II-36

1.37. znak »zabrana davanja zvučnih znakova« (II-37), koji označava put, odnosno deo puta na kome se uređajem na vozilu ne smeju davati zvučni znakovi, osim u slučaju neposredne opasnosti;

Znak II-37

1.38. znak »prvenstvo prolaza za vozila iz suprotnog smera« (II-38), koji označava zabranu stupanja vozila na uski deo puta pre nego što tim delom pređu vozila iz suprotnog smera;

1.38.1. simbol na znaku je crvene boje koji ukazuje na smer u kojem nema prednosti;

1.39.2. znak se postavlja na mestu odakle se vidi deonica puta na koju se odnosi zabrana.

Znak II-38

1.39. znak »zabrana zaustavljanja i parkiranja« (II-39), koji označava stranu puta na kojoj je zabranjeno zaustavljanje i parkiranje vozila;

1.39.1. boja podloge znaka je plava;

1.39.2. znak može da ima i dopunsku ploču sa ucrtanim strelicama koje se postavljaju ispod znaka paralelno sa uzdužnom površinom puta koja ukazuje na zaustavljanje, odnosno na ograničenje označeno saobraćajnim znakom i odnosi se isključivo na deonici puta koja se nastavlja u smeru strelice i u razmaku naznačenom pored znaka.

Znak II-39

1.40. znak »zabrana parkiranja« (II-40), koji označava stranu puta na kojoj je zabranjeno parkiranje vozila :

1.40.1. boja podloge je plava;

1.40.2. znak može da ima dopunsku ploču sa ucrtanim strelicama koja se postavlja na znak paralelno sa uzdušnom površinom puta, koja ukazuje na zabranu parkiranja, odnosno na ograničenje naznačeno u saobraćajnom i koja se odnosi isključivo na deonicu puta koje se nastavlja u smeru strelice i u razmaku koja je naznačena pored znaka.

Znak II-40

1.41. znak » izmenično parkiranje« (II-41) označava stranu puta gde je zabranjeno parkiranje u neparne dane. Boja podloge je plava a simbol je bele boje;

Znak II-41

1.42. znak »naizmenično parkiranje« (II-42), koji označava deo puta na koji se zabrana parkiranja odnosi u parne dane;

Shenja II-42

1.43. znak » zabranjeno fotografisanje « (II-43) označava prostor pored puta gde je zabranjeno fotografisanje, snimanje, skiciranje i slično;

Znak II-43

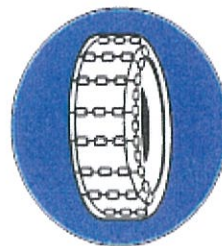
2. Znakovi izričitih naredbi upozoravaju sudionike u saobraćaju o sledećim obavezama:

2.1. znak »najmanje dozvoljena brzina« (II-44), koji označava put, odnosno deo puta na kome se vozila u normalnim uslovima moraju kretati najmanje onom brzinom (u km/h) koja je označena na znaku. Najmanja dopuštena brzina određuje se znakom. Simbol na znaku iz stava 1. ove tačke dat je primera radi, a stvarna brzina upisuje se prema okolnostima na putu i potrebama bezbednost saobraćaja;

Znak II-44

2.2. znak » zimska oprema« (II-45) koji označava deo puta na kome motorna vozila, osim motocikla, moraju imati zimsku opremu predviđenu za zimske uslov osim motocikala, mopeda, lakih tricikla, teških tricikla, lakih četvorocikla, teških četvorocikla, radnih mašina, traktora i motokultivatora;

Znak II-45

2.3. znak »staza za bicikliste« (II-46), koji označava stazu kojom se moraju kretati bicikli i bicikli sa motorom, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim vozilima;

Znak II-46

2.4. znak »staza za pešake« (II-47), koji označava posebno izgrađenu pešačku stazu kojom se pešaci moraju kretati, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju;

Znak II-47

2.5. znak » pješačka i biciklistička staza » (II-48) označava izgrađenu stazu za kretanje pešaka i biciklista dok se zabranjuje kretanje ostalih učesnika saobraćaju. Bela linija na površini deli stazu za pešaka od staze za bicikliste;

Znak II-48

2.6. znak » staza za jahače » (II-49) označava stazu na kojoj treba da se kreću jahači a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju;

Znak II-49

2.7. znak »obavezan smer» (II-50), (II-51), (II-52), (II-53), (II-54) i (II-55) koji označavaju smerove kojima se vozila moraju kretati;

2.7.1. znakovi se postavljaju na raskršća;

2.7.2. znakovi (II-50), (II-51) i (II-52) postavljaju se na mestu gde počinje obavezno skretanje vozila, dok znakovi (II-53), (II-54) i (II-55) postavljaju prije mesta gde počinje obavezno skretanje vozila.

Znak II-50

Znak II-51

Znak II-32

Znak II-53

Znak II-54

Znak II-55

2.8. znak »dozvoljeni smerovi» (II-56), (II-57) i (II-58) koji označavaju smerove u kojima se vozila smeju kretati;

Znak II-58

Znak II-57

Znak II-56

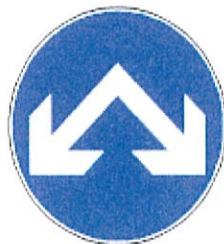
2.9. znak » obavezno obilaženje s desne strane » (II-59), » obavezno obilaženje s leve strane » (II-60), » obavezna obilaženja » (II-61) i »kružni tok saobraćaja » (II-62), koji označavaju kolovoz, odnosno deo kolovoza kojim se vozila moraju kretati prilikom obilaženja pešačkih ostrva, ostrva za usmeravanje saobraćaja i drugih objekata na kolovozu. Znakovi se postavljaju na vrhu ili na rubu pešačkog otoka odnosno otoka za usmeravanje saobraćaja ili ispred ostalih objekata na putu.

Znak II-59

Znak II-61

Znak II-62

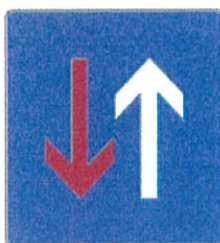
Znak II-60

PRILOG III

ZNAKOVI OBAVESTI

1. Znakovi obavesti su:

1.1.znak "prvenstvo prolaza u odnosu na vozila iz suprotnog smera" (III-1), koji obaveštava vozača da na uskom prolazu ima pravo prvenstva u odnosu na vozila koja dolaze iz suprotnog smera. Kod korišćenja znaka III-01, na ulazu u usku deonicu puta treba postavljati znak »prednost prolaska prema vozilima iz suprotnog smera« (II-38);

Znak III-01

1.2.znak »prelaz označen za pešake« (III-02) i "prelaz označen za biciklističku stazu" (III-03), i prelaz označen za pešake i bicikliste (III-04), označava mesto na putu gde se nalazi prelaz označen za pešake ili prelaz označen za biciklističku stazu ili prelaz označen za pešake i za bicikliste;

1.2.1. znak se izrađuje od materijala retroreflektirajućih svojstava najmanje II klase;

1.2.2. znak se postavlja neposredno prije obeleženog pešačkog prolaza, odnosno prelaza biciklističke staze.

Znak III-02

Znak III-03

Znak III-04

1.3. znak »deca na putu « (III-11) označuje mesto na putu gde se često i u velikim grupama kreću deca (na pr. ispred škola, sportskih terena, dečjih vrtića i sličnih objekata). Znak se izrađuje od materijala retroreflektirajućih svojstava, najmanje II klase;

Znak III-05

1.4.znak "podzemni ili nadzemni pešački prolaz" (III-6), koji označava mesto na kome se nalazi podzemni ili nadzemni pešački prolaz;

Znak III-06

1.5.znakovi "put sa jednosmernim saobraćajem" (III-07) i (III-08), koji obavestavaju učesnike u saobraćaju o jednosmernom putu. Na sam znak- strelicu, može se upisati natpis "jednosmeran":

1.5.1. znak s postavlja uzduž jednosmernog saobraćajnog traka i na mestu na koje vozača koji vozi putom, odnosno koji ulazi na jednosmernu putu , treba obavestiti o jednosmernom saobraćaju;

1.5.2. znak III-07 postavlja se tako da je strelica na vrtikalan položaj uzduž saobraćajnog traka, dok znak III-08 tako da je strelica na horizontalan položaj uzduž saobraćajne trake.

Znak III-07

Znak III-08

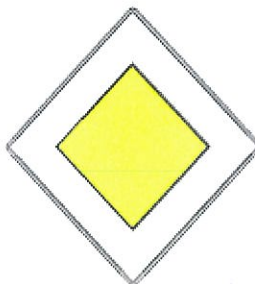
1.6. znak "put sa prvenstvom prolaza" (III-10), koji označava put ili deo puta na kome vozila imaju prvenstvo prolaza u odnosu na vozila koja se kreću putevima koji se ukrštaju s tim putem odnosno delom puta;

1.6.1. znak ima kvadrat žute boje dok je polje između unutarnjeg kvadrata i spoljnog ruba znaka bele boje;

1.6.2. znak se postavlja, po pravilu, na glavnim putom na naselja i pri ulazu u naselja

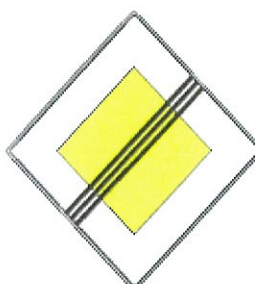

i to prije raskršća.

Znak III-09

1.7. znak "završetak puta sa prvenstvom prolaza" (III-10), koji označava mesto na kome se završava put ili deo puta sa prvenstvom prolaza. Znak ima kvadrat žute boje, dok polje između unutarnjeg i spoljnog kvadrata je bele boje;

Znak III-10

1.8. znak "prepreka za usporavanje saobraćaja" (III-4) označava nailazak na mesto na putu gde su postavljeni elementi za usporavanje saobraćaja. Znak se izrađuje od materijala retroreflektirajućih svojstava najmanje II klase;

Znak III-11

1.9. znak "prestanak zabrane preticanja za motorna vozila" (III-12), koji označava mesto odakle prestaje zabrana preticanja za motorna vozila da pretiču druga motorna vozila. Znak se postavlja na mestu gde prestaje zabrana preticanja svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolica;

Znak III-12

1.10. znak "prestanak zabrane preticanja za teretna vozila" (III-13), koji označava mesto odakle prestaje zabrana preticanja za teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t da pretiču druga motorna vozila;

Znak III-13

1.11 znak "prestanak ograničenja brzine" (III-14), koji označava mesto odakle prestaje ograničenje brzine i znak "prestanak najmanje dozvoljene brzine" (III-15), koji označava mesto odakle prestaje obaveza kretanja najmanje propisanom brzinom;

1.11.1. brzina na slici data je samo kao primer;

1.11.2. znak se postavlja na putu na mestu gde prestaje ograničenje brzine;

Znak III-14

Znak III-15

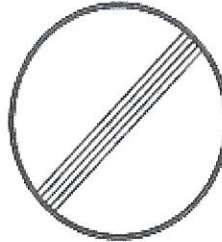
1.12. znak "prestanak zabrane davanja zvučnih znakova" (III-16), koji označava mesto odakle prestaje zabrana davanja zvučnih znakova;

Znak III-16

321/404

1.13. Znak »prestanak svih zabrana« (III-17) označava mesto na putu gde prestaju sve zabrane- ograničenja koja ranije su postavljene na tom delu puta ili na tom putu;

Znak III-17

1.14. znak "prestanak obaveze nošenja lanaca za sneg" (III-18), znak "završetak biciklističke staze" (III-19), znak "završetak pešačke staze" (III-20), i znak "završetak staze za jahače" (III-2) koji označavaju mesta na putu odakle prestaju da važe odgovarajuće zabrane i obaveze koje su pre tog mesta uspostavljene saobraćajnim znakovima postavljenim na tom putu;

Znak III-18

Znak III-19

Znak III-20

Znak III-21

1.15. znak "zona 30" (III-22) koji označava zonu u kojoj je brzina kretanja vozila ograničena do 30 km/h;

Znak III-22

1.16. znak "završetak zone 30" (III-23) označava završetak zone u kojoj je ograničena

brzina kretanja vozila do 30 km/h;

Znak III-23

1.17. znak "pešačka zona" (III-24) koji označava početak zone namenjene isključivo za kretanje pešaka;

Znak III-24

1.18. znak "završetak pešačke zone" (III-25), koji označava završetak zone namenjene kretanju pešaka;

Znak III-25

1.19. znak » zona usporenog saobraćaja « (III-26) koji označava mesto u naselja gde počinje zona u kojoj nije dozvoljena veća brzina vozila od brzine kretanja pešaka stoga štu su u čitavoj toj zoni dozvoljene dečje igre;

323/404

Znak III-26

1.20. znak "završetak zone usporenog saobraćaja" (III-27), koji označava mesto gde se završava zona usporenog saobraćaja;

Znak III-27

1.21. znak »zona u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja« (III-28) označuje mesto u naselja gde se ulazi u zoni u kojoj je predviđeno ograničeno trajanje parkiranja, bez obzira na to da li se plaća ili ne za ograničeno trajanje parkiranja. Znak može se dodati i dopunska ploča koja ukazuje na dane i trajanje vremena ograničenja;

Znak III-28

1.22. znak »završetak zone u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja« (III-29) označuje mesto izlaska iz naselja gde je predviđeno ograničenje trajanja parkiranja. Znak ima određene oznake prekrštavene sa pet kosih crta crne boje;

Znak III-29

1.23. znak »zona škole« (III-30) označava mesto gde počinje zona škole;

Znak III-30

1.24. znak "prestanak zone škole« (III-31) označava mesto gde se završava zona škole;

Znak III-31

1.25. znak »brzina koja se preporučuje« (III-32) označuje brzinu koja se preporučuje na određenoj deonici puta. Brzina navedena u slici data je kao primer;

Znak III-32

1.26. znak »zabrana brzine koja se preporučuje« (III-33) označuje mesto gde prestaje zabrana brzine koja se preporučuje na određenoj deonici puta. Brzina na slici data je kao primer;

Znak III-33

1.27. znak »školska patrola« (III-34) obavešćuje vozače o blizini mesta ili mesto u kojem pripadnici saobraćajnih školskih jedinica obezbeđuju prelazak dece preko puta ili

na obileženo mesto pešakog prolaza;

Znak III-34

1.28. znak "bolnica" (III-35), koji označava blizinu bolnice i daje obaveštenje vozaču da svojim vozilom ne stvara suvišnu buku;

Znak III-35

1.29. znak "stanica za prvu pomoć" (III-35), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi stanica za prvu pomoć. Simbol na znaku je crvene boje;

Znak III-36

1.30. znak » policijska stanica« (III-37) označuje blizinu ili mesto gde sa nalazi policijska stanica;

Znak III-37

1.31. znak "parkiralište" (III-38), koji označava parkiralište; znak "parking garaža" (III-39) koji označava garažu sa parking mestima. Znak "vremenski ograničeno parkiranje" (III-40), koji označava parkiralište na kome je parkiranje vozila vremenski ograničeno. Na znaku III-38 ili na dopunskoj tabli može se postaviti sa odgovarajućim simbolima ili natpisima označiti: način parkiranja, smer u kome se nalazi parkiralište, udaljenost parkirališta, kategorije vozila kojima je parkiralište namenjeno, kao i eventualno vremensko ograničenje parkiranja;

Znak III-38

Znak III-39

Znak III-40

1.32. znak "telefon" (III-41), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi telefonska govornica. Ako se znak postavlja na tunelu, ispod belog polj upisuje se natpis SOS

Znak III-41

1.33. znak "benzinska stanica" (III-42), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi benzinska stanica;

Znak III-42

1.34. znak "informacija" (III-43), koji označava blizinu mesta ili mesto u kome se mogu dobiti turističke informacije;

Znak III-43

1.35. znak "hotel ili motel" (III-44), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi hotel odnosno motel;

Znak III-44

1.36. znak "restoran" (III-45), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi restoran;

Znak III-45

1.37. znak » pitka voda « (III-46) označuje blizinu mesta ili mesto gde se nalazi pitka voda;

Znak III-46

1.38. znak "autobusko stajalište" (III-47), koji označava mesto na kome se nalazi autobusko stajalište. Znak se postavlja na mestu izlaska iz stajališta koja je paralelno sa uzdužnom saobraćajnom trakom, u smeru kretanja vozila;

Znak III-47

1.39. znak "tramvajska stanica" (III-50), koji označava mesto na kome se nalazi tramvajska stanica. Znak se postavlja na mesto izlaska iz stajališta koja je paralelno sa uzdužnom saobraćajnom trakom, u smeru kretanja vozila;

Znak III-48

1.40. znak "taksi stajalište" (III-49), koji označava mesto na kome se nalazi taksi stajalište. Znak se postavlja na izlasku iz stajališta koje je paralelno sa uzdužnom saobraćajnom trakom u smeru kretanja vozila;

Zank III-49

1.41. znak "aerodrom" (III-50), koji označava blizinu aerodroma ili mesto aerodroma;

Znak III-50

1.42. znak »luka- pristanište« (III-51) i (III-52)), koji označava blizinu luke, pristaništa, odnosno trajekta ili mesto gde se nalazi luka, pristanište ili trajekat;

Znak III-51

Znak III-52

1.43. znak »mornarica« (III-53) označuje blizinu mesta ili mesto gde se nalazi luka za turističku i sportsku plovību;

Znak III-53

1.44. znak "kafana" (III-44), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi kafana;

Znak III-54

1.45. znak »mesto za ispuštanja otpadnih voda« (III-55) označuje mesto gde se ispuštaju otpadne vode iz vozila za kampiranje;

Znak III-55

1.46. znak »"teren za kampovanje pod šatorima« (III-56) » teren za kampovanje u prikolicama « (III-57) i »teren kampovanje u vozilima (III-58), označuje mesto terena ili teren uređen za kampovanje pod šatorom, u prikoljicama ili u vozilima. Ovi znakovi se mogu kombinirati ovisno od terena namenjenog za kampovanje;

Znak III-56

Znak III-57

Znak III-58

1.47. znak "teren uređen za izletnike" (III-59), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi teren uređen za izletnike;

Znak III-59

1.48. znak "planinarski dom" (III-60), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi planinarski dom;

Znak III-60

1.49. znak "vatrogasna služba" (III-61), koji označava blizinu mesta ili mesto u kome se

nalazi služba za gašenje požara ili vatrogasna služba;

1.49.1. ako se znak postavlja ispred mesta vatrogasne službe, ispod belog polja upisuje se natpis »VATROGASCI«;

1.49.2. simboli i znak su crvene boje;

Znak III-61

1.50 znak "vozilo za pomoć na putu" (III-62), koji označava blizinu mesta ili mesto u kome se nalazi služba za pružanje pomoći u slučaju kvara na vozilu;

Znak III-62

1.51. znak "radionica za opravku vozila" (III-63), koji označava blizinu mesta na kome se nalazi radionica za opravku vozila;

Znak III-63

1.52. znak » pranje vozila« (III-64), označuje blizinu mesta gde se nalazi servis za pranje vozila;

Znak III-64

1.53. znak znak "toalet" (III-65), koji označava blizinu mesta gde se nalazi toalet;

Znak III-65

1.54. znak » radionica za popravku guma« (III-66) označuje mesto gde se nalazi radionica za popravku guma;

Znak III-66

1.55. znak "radio stanica" (III-67), koji označava frekvenciju radio stanice na kojoj se mogu dobiti informacije o stanju na putevima i turističke informacije;

Znak III-67

1.56. znak "oblast vodozahvata" (III-68), koji označava deonicu puta koja je u oblasti sanitarne zaštite vodozahvata. Simbol na znaku je narandžaste boje, osovina vozila je crne boje a dvije valovite linije plave su boje;

Znak III-68

1.57. znak "autoput" (III-69), koji označava mesto odakle počinje autoput;

Znak III-69

1.58. znak "završetak autoputa" (III-70), koji označava mesto na kome se završava autoput;

Znak III-70

1.59. znak »motoput" (III-71) označava mesto gde počinje motoput;

Znak III-71

1.60. znak »kraj motoputa« (III-72) označava mesto gde se završava motoput. Znak je precrtan kosom linijom crvene boje.

Znak III-72

1.61. znak "slepi put" (III-73), koji označava blizinu i položaj puta koji nema izlaz (slepi put);

Shenja III-73

1.62. znak "smer kretanja vozila koje namerava da skrene ulevo na raskrsnici na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno" (III-74), koji označava put kojim se vozilo mora kretati ako namerava da skrene ulevo na sledećoj raskrsnici na kojoj je skretanje ulevo zabranjeno;

Znak III-74

1.63. znak "mesto za zaustavljanje vozila" (III-75), označava deo puta na kome se vozila zaustavljaju iz nepredvidivih razloga, znak "mesto za zaustavljanje vozila sa "SOS" telefonom" (III-76), označava deo puta opremljen "SOS" telefonom na kome se vozila zaustavljaju iz nepredvidivih razloga:

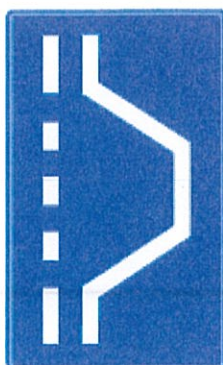
1.63.1. znak se postavlja na početku proširivanja na 250 metara, ali može se postaviti i na 150 metara prije obilježenog mesta;

1.63.2. znak III-75 ima natpis SOS na crvenoj podlozi;

1.63.3. znak III-75 postavlja se na mestu proširivanja puta gde se nalazi SOS telefoni, znak III-76, postavlja se na mestu proširivanja u blizini kojeg nema SOS telefona;

1.63.4. boja znaka zavisi od vrste puta na koju se postavlja znak.

Znak III-75

Znak III-76

1.64. znak "planinski prevoj" (III-77), koji označava planinski prevoj sa nadmorskom visinom;

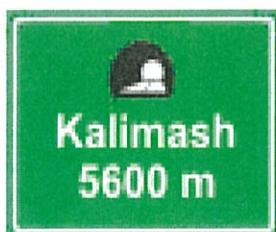
Znak III-77

1.65. znak "reka" (III-78), koji označava naziv reke preko koje put prelazi. Boja znaka zavisi od vrste puta na koju se postavlja znak;

Znak III-78

1.66. znak "putni objekat" (III-79) i (III-80), koji označava naziv putnog objekta od posebnog značaja (tunel, most, vijadukt i sl.). Boja znaka ovisi od vrste puta na koju se postavlja znak;

Znak III-79

Znak III-80

1.67. znak "stanica policije" (III-81), koji označava blizinu mesta ili mesto na kome se nalazi stanica policije;

Policija III-81

1.68. znak »ruralna zona« (III-82) označava naziv ruralne zone na koju ulazi put i granicu odakle počinje ta zona.

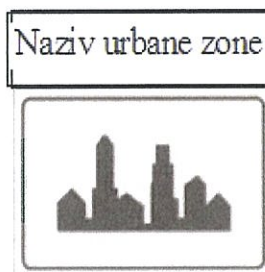
Znak III-82

1.69. znak »kraj ruralne zone « (III-83) označava mesto na kome se završava ruralna zona kroz koje put prolazi;

Znak III-83

1.70. znak »urbana zona« (III-84) označava naziv urbane zone kroz koju ulazi put i granicu odakle počinje ta zona. Znak se postavlja na mestu ulaska urbane zone i vozači moraju da poštuju pravila saobraćaja koje važe za urbanu zonu;

Znak III-84

1.71. Znak »kraj urbane zone « (III-85) označava mesto na kome se završava urbana zona kroz koju put prolazi. Znak se postavlja na mestu gde se završava urbana zona i prestaju da važe saobraćajna pravila koja su važile za urbanu zonu;

Znak III-85

1.72. znak » putokaz « (III-86), označuje mesto, karakteristiku objekta ili sadržaj gde se prostire put koju putokaz označuje:

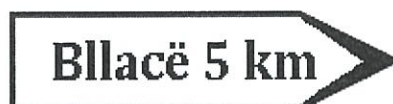
1.72.1. na putokaz mogu se napisati najviše dva naziva koji se ispisuju jedan ispod drugog;

1.72.2. na znaku III-86 i III-87 treba napisati udaljenost u km do određnog mesta ;

1.72.2. znak se postavlja na raskrsnicu na mestu gde počinje put označena znakom ;

1.72.3. boja znaka zavisi od vrste puta u koju je postavljen znak;

1.72.4. znak III-86 i III-87 mogu se postaviti na četvrti stepen udaljenosti vođenja saobraćaja.

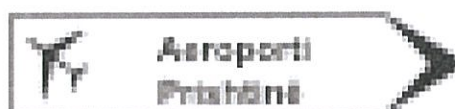

Znak III-86

Znak III-87

1.73. znak« putokaz za aerodrom « (III-88) označuje smer ka aerodromu;

Znak III-88

1.74. znak « putokaz za auoput i motoputa «(III-89 i III-90) ozančuje smer ka autoputa i motoputu:

1.74.1. na putokazima mogu se napisati imena mesta, simboli u autoputu odnosno u moto putu i znakovi na putu odnosno u moto putu;

1.174.2. znak III-89 postavlja se na raskrsnici prilikom ulaska u autoputu ili moto-putu;

1.174.3. znak III-90 postavlja se na raskrsnici koja vodi ili se nalazi na smeru autoputa ili moto-puta;

1.174.4. boja znaka zavisi od vrste puta na kojoj se postavlja znak;

1.174.5. znakovi mogu biti smešteni u četvrtom stepenu visine upravljanja saobraćajem.

Znak III-89

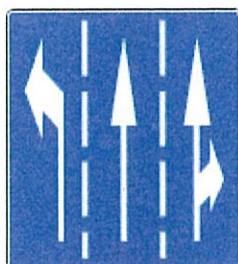
Znak III-90

1.75. znak "prestrojavanje vozila" (III-91), koji označava prethodno obaveštenje vozaču radi prestrojavanja na raskrsnici na putevima sa više saobraćajnih traka i » znak "prestrojavanje vozila sa nazivima naseljenih mesta" (III-92), koji označava prethodno obaveštenje vozaču radi prestrojavanja na raskrsnici na putevima sa više saobraćajnih traka;

1.75.1. na znaku mogu se napisati nazivi mesta (III-92);

1.75.2. simboli na znakovima moraju biti srazmerni broju saobraćajnih trakova i načinu prestrojavanja u njima ;

1.75.3. boja znaka zavisi od vrste puta u koju se postavlja znak.

Znak III-91

Znak III-92

1.76. znak « početak saobraćajnog traka za vozila javnog prevoza putnika» (III-93) i znak » završetak traka za vozila javnog prevoza putnika » (III-94) označuje mesto gde počinje, odnosno gde se završava saobraćajna traka za saobraćaj vozila za javni prevoz putnika;

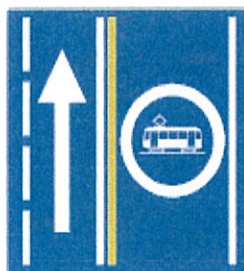

Znak III-93

Znak III-94

1.77. znak « saobraćajna traka za vozila javnog prevoza putnika» (III-95) sadrži simbole ili tekst u « saobraćajnom traku na koji se kreću isključivo vozila za javni prevoz putnika, Na znakovima III-93, III-94 i III-95 u mesto simbola mogu se napisati reči »Tram«, »Bus«, »Taxi«;

Znak III-95

1.78. znak "predznak za otvaranje saobraćajne trake" (III-96) označava udaljenost do mesta na kome se otvara saobraćajna traka;

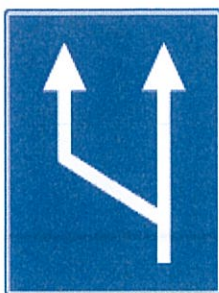
1.78.1. na znaku može se napisati udaljenost do mesta gde počinje otvaranje saobraćajnog traka;

1.78.2. simbol na znaku mora biti srazmeran broju saobraćajnih traka i načinu preusmeravanja u njima;

1.78.2. znak sa postavlja na javnim putma i u drugim putma;

1.78.3. kada se saobraćaj preusmerava za određeno vreme zbog prepreka ili

oštećenja puta, znakovi na površini su žute boje.

Shenja III-96

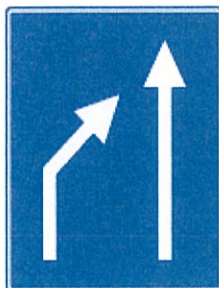
1.79. znak "predznak za zatvaranje saobraćajne trake" (III-97) označava udaljenost do mesta na kome se zatvara jedna saobraćajna traka:

1.79.1. na znaku može se napisati udaljenost do mesta gde počinje zatvaranje saobraćajna traka ;

1.79.2. simbol na znaku mora biti srazmeran broju saobraćajnih trakova i načinu prestrojavanja u njima;

1.79.3. boja znaka ovisi od vrste puta na koju se postavlja znak;

1.79.4. kada se preusmerava saobraćaj na određeno vreme zbog prepreka ili oštećenja na putu, znakovi na površini su žute boje.

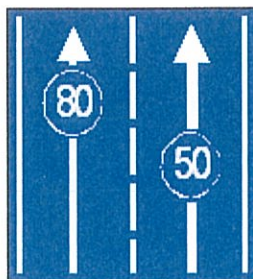
Znak III-97

1.80. znak » dozvoljena brzina na određenim saobraćajnim trakovima » (III-98) označuje najmanju dopuštenu brzinu na određenim saobraćajnim trakovima:

1.80.1. brzina navedena na slici uzeta je kao primer;

1.80.2. simbol na znaku mora biti srazmeran broju saobraćajnih traka i načinu prestrojavanja u njima;

1.80.3. boja znaka ovisi od vrste puta u kojoj je postavljen znak.

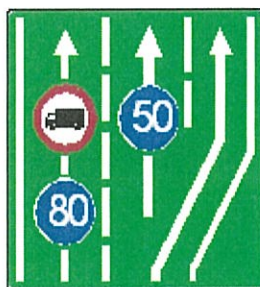
Znak III-98

1.81. znak "saobraćajna traka za spora vozila" (III-99), koji označava početak saobraćajne trake kojom se moraju kretati vozila koja se kreću brzinom manjom od brzine označene na znaku;

1.81.1. na znaku može se napisati udaljenost do mesta gde počinje traka za spora vozila;

1.81.2. simbol na znaku mora biti srazmeran broju saobraćajnih traka, zaustavljanju i načinu prestrojavanja u njima. Brzina data na znaku uzeta je kao primer;

1.81.3. boja znaka ovisi od vrste puta u koju se postavlja znak i može da ima različite simbole.

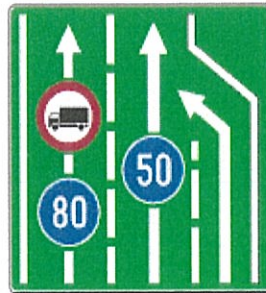
Znak III-99

1.82. znak » završetak (zatvaranje) saobraćajne trake za spora vozila » (III-100) označuje mesto gde se završava traka za spora vozila:

1.82.1. na znaku može se napisati udaljenost do mesta završetka premetne trake;

1.82.2. simboli na znaku moraju biti srazmerni broju saobraćajnih traka i načinu preusmeravanja u njima;

1.82.3. boja znak ovisi od vrste puta an koju se postavlja znak i može imate različite simbole.

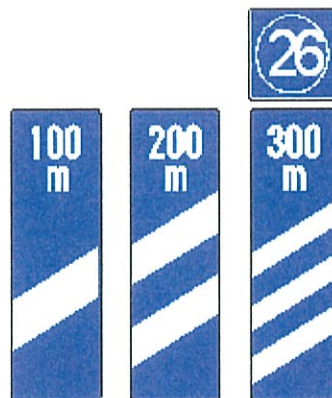

Znak III-100

1.83. znak «izlaz iz autoputa i moto-puta» (III-101) pokazuje udaljenost od početka saobraćajne trake za izlaz od puta:

1.83.1. boja znaka zavisi od vrste puteva na kojoj se postavlja put;

1.83.2. znak prema postavljenoj pravili kada je saobraćajna traka za izlaz iz autoputa ili moto puta je kraća od propisane dužine i to na kraju auto puta ili moto puta;

Znak III-101

1.84. znak » ploča za označavanje izlaza » (III-102) označuje mesto izlaska iz autoputa ili iz motoputa:

1.84.1. boja znaka ovisi od vrste puta u koju se postavlja znak;

1.84.2. znak se postavlja na vrhu razdelnog otoka.

Znak III-102

1.85. znak » odmaraljište » (III-103) i (III-104) označuje nailazak na mestu gde se nalazi odmaraljište i sadržaj usluga i prostorija za odmor putnika:

1.85.1. na znaku simboli označuju mesto odmaraljišta i udaljenost do nje (III-103), odnosno do sledeće benzinske pumpe (III-104);

1.85.2. kada se znak (III-103) postavlja na početku saobraćajnog traka izlaska, ispod simbila odmaraljišta sa sadržajem usluga nalazi se kosa strelica udesno;

1.85.3. boja znaka ovisi od vrste puta na koju se postavlja znak.

Znak III-103

Znak III-104

1.86. znak »zabranjen ulaz određenih tipova vozila u auto putu ili na moto putu« (III-104) prikazuje kojim vrstama vozila i učesnicima u saobraćaju zabranjeno kretanje u auto putu i moto putu. Kada znak ima veze sa oznakama moto puta znak sadrži znak (III-68) i ima plavu boju;

Znak III-105

1.87. znak "naplata putarine" (III-106) označava nailazak na objekat za naplatu putarine;. Boja znaka ovisi od vrste puta na koju je postavljen znak;

Znak III-106

1.88. znak "nailazak na mesto naplate putarine" (III-107) označava blizinu mesta gde se naplata putarine vrši i elektronskim putem i ručno. Boja znaka ovisi od vrste puta na koju je postavljen znak;

Znak III-107

1.89. znak »obavezno uzimanje uplatnice« (III-108) »putarina« (III-109), »elektronska putarina« (III-110) i »putarina sa smartkarticom« (III-111) označuju obavezno uzimanje uplatnice, odnosno način uplate putarine u objektu gde se vrši uplata putarine. Boja znaka ovisi od vrste puta na koju se postavlja znak;

Znak III-108

Znak III-109

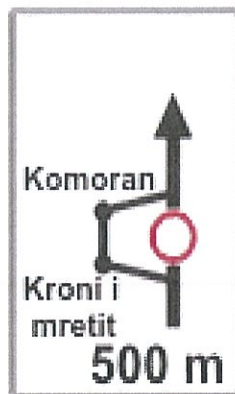
Znak III-110

Znak III-111

1.90. znak »predznak devijacije« (III-112) označuju smer i pravac devijacije preko naselja. Znak služi za preusmeravanje saobraćaja usled nastalih promena u naselje ili oštećenja puta u kojoj je saobraćaj delimično ili potpuno zabranjen. Za dele preusmeravanje saobraćaja znaku mora se dodati dopunska pločasa natpisom

DEVIJACIJA. – km;

Znak III-112

1.91. znak » putokaz devijacije » (III-113) označuje smer privremene devijacije:

1.91.1. ako je smer devijacije namenjen isključivo za pešake ili za određenu kategoriju vozila, onda s leve strane znaka obeležava simbol pešaka ili vrste vozila predviđene znakom;

1.91.2. znak je narandžaste boje.

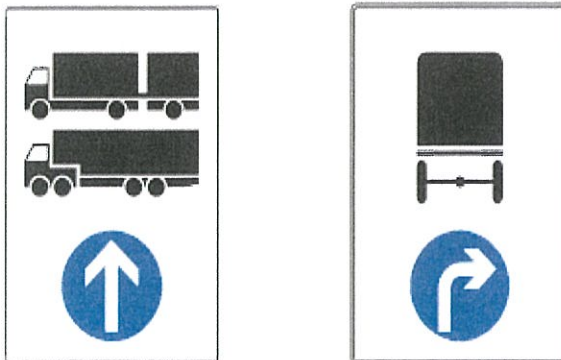
Znak III-113

1.92. znak » traka za pokrivanje znakova » (III-114) služi za privremeno pokrivanje saobraćajnog znaka ili za privremeno pokrivanje nekog naziva naselja u saobraćajnom znaku obavesti za vođenje saobraćaja kada nije u funkciji. Znak je narandžaste boje;

Znak III-114

1.93. znak » pravac devijacije za određene vrste vozila » (III-115) i (III-116) obaveštava vozače vozila pokazanog u znaku da moraju voziti u pravcu predviđenom saobraćajnim znakom- obavezen smer;

1.94. znak » predznak za ručno upravljanje saobraćajem » (III-117) upozorava vozače o blizini mesta u koje se izvode radovi kada se regulacija saobraćaja vrši na naizmeničan način. Znak je žute boje;

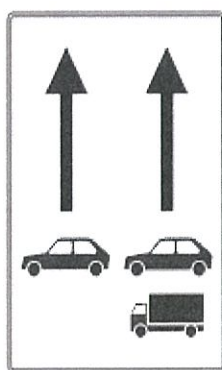
Znak III-117

1.95. znak » saobraćajni trak namenjen određenim vrstama vozila » (III-118) koji sadrži simbol vozila ili simbol unet na saobraćajni znak (III-119) ukazuje na broj i namjeni saobraćajnih traka, kada se tok saobraćaja u zoni radove na putu, kratkotrajnog ogrničenja ili oštećenja puta, upravlja tako da su saobraćajni trakovi predviđeni za odedenu vrstu vozila itd:

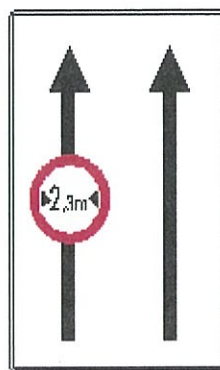
1.95.1. širina navedena u znaku uzeta kao primer;

1.95.2. simbol na znaku mora odgovarati stavnom broju traka i načinu preusmeravanja u njima;

1.95.3. boja podloge znaka je bela ali ako se saobraćaj preusmerava na određeno vreme zbog zapreka ili oštećenja puta, boja podloge znaka je žuta.

Znak III-118

Znak III-119

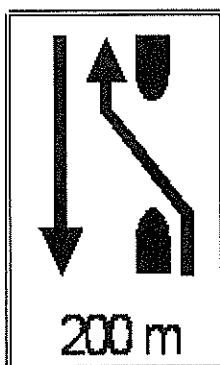
1.96. znak » predznak za usmeravanje saobraćaja na putu sa podeljenim saobraćajnim trakama» (III-120), (III-121), (III-122), (III-123) i (III-124) obaveštava i prikazuje smer, način usmeravanje saobraćaja kada zbog prepreke ili oštećenja puta, saobraćaj u određenom vremenu se usmerava putnom trakom koja je predviđena za saobraćaj iz

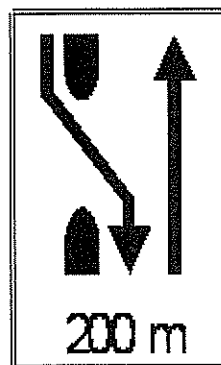
suprotnog smera, zbog toga u određeno vreme saobraćaj se odvija u oba smera i obrnuto tokom prelaza iz dvosmernog saobraćaja u saobraćaju u jednom pravcu:

1.96.1. simbol na znaku mora odgovarati stvarnom broju saobraćajnih traka i načinu prestrojavanja u njima;

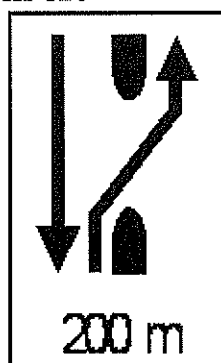
1.96.2. osnovna boja znaka je bela, a zbog saobraćajnih prepreka ili oštećenja puteva saobraćaj za određeno vreme usmerava se, znakovi imaju osnovu sa žutom bojom.

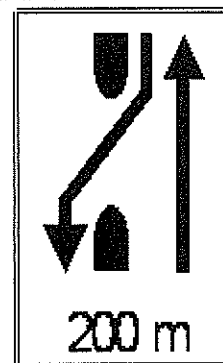
Znak III-120

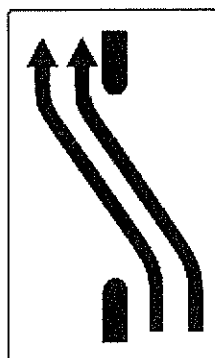
Znak III-121

Znak III-122

Znak III-123

Znak III-124

1.97. znak « ploča za obelježavanje naziva ulice» (III-125) prikazuje vozačima i pešačima naziv puta u koju se kreću ili ulaze :

1.97.1. znak može da ima i broj kuće tj. bloka na koji se odnosi;

1.97.2. znak se postavlja na raskrsnicu.

SHESHI I DESHMOREVE

Znak III-125

1.98. znak » Republika Kosova » (III-126) označuj ulazak na državnu teritoriju Republike Kosova;

Shenja III-126

1.99. znak "ograničenje najveće dozvoljene brzine na putevima u Republici Kosovo" (III-128), koji označava opšte ograničenje najveće dozvoljene brzine kretanja vozila prema tipu puta i obavezi upotrebe svetala na teritoriji Republike Kosovo;

Znak III-127

1.100. znak »međunarodna autooznaka« (III-128). Na znaku upisuje se znak Republike Kosova;

Znak III-128

1.101. znak » za hitan izlaz »(III-129) i znak » pravac hitnog izlaza »(III-130) označuje izlaz, odnosno pravac za hitna izlaz u slučaju opasnosti na tunelima (galerijama). Oblik simbola i udaljenost na znaku moraj odgovarati vrsti hitnog izlaza iz tunela (galerije);

Znak III-129

Znak III-130

1.102. znak » broj znakova ili čvorova za izlazak » (III-131) prikazuje broj izlazaka ili čvorova autoputa, odnosno motoputa. Boja znaka ovisi od vrsti puta na koju se postavlja znak;

Znak III-131

1.103. znak » broj međunarodne puta » (III-132) prikazuje broj međunarodne puta. Znak se postavlja zasebno, ispod ili iznad ostalih saobraćajnih znakova;

Znak III-132

1.104. znak » broj autoputa » (III-133) prikazuje broj autoputa:

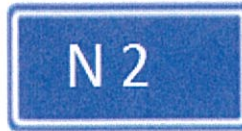
1.101.1. znak je zeljene boje, simbol za autocestu je slovo "A" a spoljni rub je bele boje ;

1.101.2. znak se postavlja kao poseban znak, ispod ili iznad ostalih saobraćajnih znakova.

Znak III-133

1.105. znak » Nacionalni put » (III-134) prikazuje broj nacionalnog puta. Postavlja se kao poseban znak, može biti postavljen ispod ili iznad ostalih saobraćajnih znakova.

Znak III-134

1.106. znak » broj regionalne puta » (III-125) označuje broj regionalne puta. Postavlja se zasebno ispod ili iznad ostalih saobraćajnih znakova;

Znak III-135

1.107. Znak se postavlja kao poseban znak može biti postavljen ispod ili iznad ostalih saobraćajnih znakova; znak »kilometraža za auto put ili moto put » (III 136) pokazuje kilometražu na kojoj se nalazi znak:

1.107.1. boja znaka zavisi od vrste puta na kojoj se postavlja znak;

1.107.2. znak prema pravilima postavlja se na desnoj strani puta u pravcu kretanja.

Znak III-136

1.108. znak » za deo nacionalnog puta » (III-137) pokazuje broj nacionalnog puta, deo broja u kilometrima nacionalnog puta u kojoj je postavljen saobraćajni znak. Znak se postavlja na jednoj strani puta sa dva dela znaka

Znak III-137

1.109. znak » deonica regionalne puta » (III-138) prikazuje broj regionalne puta, broj deonice regionalne puta i kilometražu deonice puta na koju je postavljen znak;

1.109.1. znak iz dva dela postavlja se s jedne strane puta;

1.109.2. broj regionalne puta na slici dat je kao primer.

Znak III-138

2. Na deo znaka ispod belog polja (znak III-33, III-34 i od III-38 –III-64) sa simbolima ili natpisima upisuju se nazivi, vrste, metarska udaljenost ili pravac u koji se nalazi mesto, prostor, uređaji ili usluge (kabina SOS , vatrogasna služba, ugostiteljski objekti i sl.) na koje se znak odnosi. U tom slučaju plavo polje ispod simbola znaka povećava se a znak oblika kvadrata preuzima oblik četvorouganka.

3. Znakovi obavjesti za vođenje (upravljanje) saobraćaja

3.1. Znakovi obavesti za vođenje saobraćaja prvog stepena su:

3.1.1. Znak »predznak putokaza za izlazak iz autoputa ili iz motoputa« (III-139). Ako se znak odnosi na autoput, onda je zelene boje, dok za motoput, je plave boje;

Znak III-139

3.1.2. Znak » predznak putokaza za čvorište autoputa sa zankom čvora« (III-140). Postavlja se na interregionalno čvorište.

Znak III-140

3.2. Znakovi obavijesti za vođenje saobraćaja drugog stepena su :

3.2.1. znak » raskršće« (III-141) i (III-142) označuje obostrani položaj, smer puta, broj puta i nazive gde vode puta koje se ukrštavaju;

3.2.2. položaj strelice mora odgovarati položaju puta na terenu;

3.2.3. položaj oznake broja iznad strelice za kretanje u pravcu može biti ljevo ili ispod naziva mesta, ovisno od broja puta i broja naziva mesta koje je potrebno upisati;

3.2.4. položaj oznake broja puta za ulevo ili udesno može biti ispod pravca strelice ili ispod naziva mesta;

3.2.5. znakovi se postavljaju u razmaku od najmanje 150 metara prije raskrsnice označene znakom;

3.2.6. boja podloge znaka ovisi od vrste puta u koju na koju se postavlja znak;

3.2.7. za odredište koje se nalazi na putu druge vrste koristi se postavljena podloga čija boja odgovara vrsti puta u koju ona;

3.2.8. znak III-142 uzet je kao promer, dok postavljeni znak mora odgovarati pravom stanju puta.

300 m

Znak III-141

300 m

Znak III-142

3.3. znak » raskrsnica sa kružnim tokom« (III-143) prikazuje raskršće na koju se saobraćaj odvija kroz kružni tok:

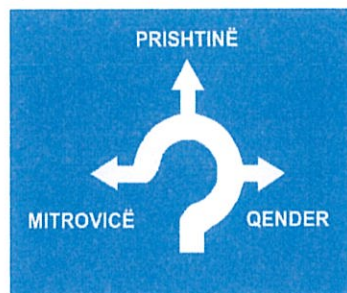
3.3.1. položaj strelice mora odgovarati položaju puta na terenu;

3.3.2. položaj oznake broja puta iznad strelice za kretanje pravo može biti levo ili ispod naziva mesta, ovisno od broja puta i broja naziva mesta koje treba obelježavati;

3.3.3. položaj oznake broja puta i vrsti puta levo i desno može biti u pravcu strelice ili ispod naziva mesta;

3.3.4. znakovi se postavljaju u razmaku od najmanje 150 metara prije raskršća označenog znakom;

3.3.5. boja podloge znaka ovisi od vrste cesti na koju se postavlja znak. Za određite koje se nalazi na putu druge vrste, koristi se postavljena podloga čija boja odgovara vrsti puta na ona koju vodi.

Znak (III-143)

3.4. znak » preputokazna ploča« (III-144), ((III-145) i (III-146) koji označuje naziv izlaza ili zaustavljanje na autoputu i na putu na raskršća različitih razina, može se postavljati s desne strane puta (III-144), (III-145) ili na portalu iznad puta (III-146):

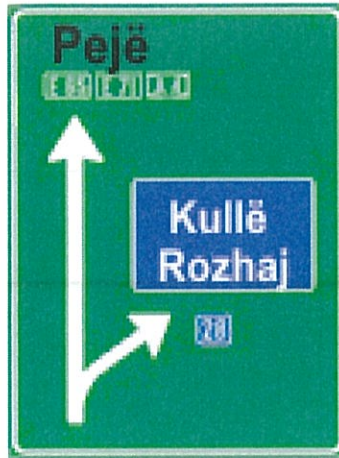
3.4.1. položaj strelice mora odgovarati položaju puta na terenu;

3.4.2. položaj oznake broja iznad strelice za pravo, može biti levo ili ispod naziva mesta, ovisno broja puta i broja naziva mesta koje treba obilježavati;

3.4.3. kad se znak postavlja na portalu na trećem stepenu obavesti, nema belog polja ali udaljenost do izlaza upisuje se na zeljeno polje prije broja puta iz koje se izlazi.

3.5. Znak III-146 postavlja se na interregionalno čvorište. Boja podloge znaka određuje se prema vrsti puta na koju se postavlja znak. Za određite koje se nalazi na putu druge vrste koristi se podloga postavljena na znaku čija boja odgovara vrsti puta u koju vodi. III-146 uzet je kao primer, dok pravi znak mora odgovarati stvarnom stanju na putu;

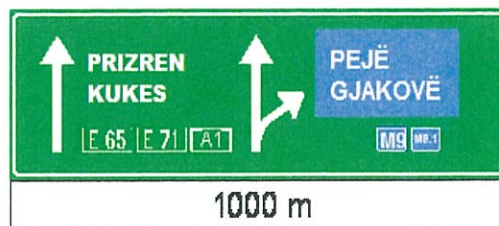
1000 m

Znak III-144

1000 m

Znak III-145

Znak III-146

3.6. Znakovi obavesti za vođenje saobraćaja trećeg stepena su:

3.6.1. znak »pretputokazni« (Znak III-147) označuje pravac kretanja do naselja;

3.6.2. boja podloge za označivanje smer kretanja ovisi od vrsti puta u koju vodi;

Znak III-147

3.6.3. znak »pretputokazni za izlazak « (III-148) i (III-149) na autoputu pokazuje smer kretanja do naselja obilježenog u znaku;

3.6.4. boja podloge za označivanje smer kretanja određuje se prema vrsti puta na koju vodi put.

Znak III-148

Znak III-149

3.7. Znakovi obavesti za vođenje saobraćaja četvrtog stupnja su:

3.7.1. znak »putokazna ploča« (III-150) pokazuje putu za naselje obilježeno u znaku i udaljenost u kilometrima (osim na belom polju). Znak može imati najviše tri polja za obilježavanje smer kretanja i najviše dva naziva naselja unutar polja. Kad se znak postavlja iznad puta (na portalu) svako polje postavlja se kao poseban znak iznad saobraćajnih traka označenih znakom:

3.7.2.1. znakovi se postavljaju na ulazu i na raskrsničnim područjima pod nivoa, dva auto puta odnosno moto puta na mestu gde počinje traka za usporavanje vozila;

3.7.2.2. Osnovna boja znaka određuje se prema vrsti puta u kojoj vodi. Za destinaciju koja se nalazi na ulicama drugog tipa, koristi se boja koja je određena u skladu sa pravilima signalizacije.

Znak III-150

3.7.2. znak » putokaz na portalu iznad jedne saobraćajne trake« (III-151), (III-152) i » putokaz na portalu iznad dviju saobraćajnih traka « (III-153) i (D III-154) na autoput i na putima sa raskrsnicama različitih razina pokazuje pravac kretanja do naselja obilježenog u znaku. Na znaku mogu se napisati tri a najviše četiri naziva naselja, uključujući i nazive nacionalnih parkova, olimpijskih centara ili nekih drugih znamenitosti od nacionalnog značaja:

3.7.2.1. znakovi se postavljaju na ulazu i na raskrsničnim područjima pod nivoa, dva autoputa odnosno motoputa na mestu gde počinje traka za usporavanje vozila;

3.7.2.2. Osnovna boja znaka određuje se prema vrsti puta u kojoj vodi. Za destinaciju koja se nalazi na ulicama drugog tipa, koristi se boja koja je određena u skladu sa pravilima signalizacije.

Znak III-151

Znak III-152

357/404

Znak III-153

Znak D III-154

3.8. Znakovi obavesti za vođenje saobraćaja petog stepena su :

3.8.1. znak » potvrđivanje smera« (III-155) ozančuje potvrđivanje smera kretanja nakon prelaska raskrsnice;

3.8.1.1. znak sadrži naziv mesta, udaljenost u kilometrima do tih mesta i broj puta na koju se nalazi mesto;

3.8.1.2. položaj oznake broja je na sredini iznad naziva mesta, odnosno s leve strane;

3.8.1.3. na znanaku mogu biti napisani najviše pet naziva mesta;

3.8.1.4. na autoputu i na motoputu koja ima dvije razdvojene trake, znak se postavlja iznad puta;

3.8.1.5. znak se postavlja u razmaku od najviše 500 metara prije posljednjeg priključka;

3.8.1.6. boja podloge znaka određuje se prema vrsti puta na koju se postavlja znak.

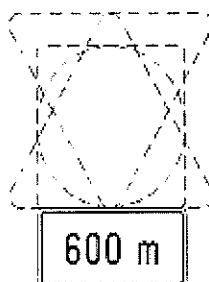
Znak III-155

PRILOG IV

DOPUNSKA TABLA

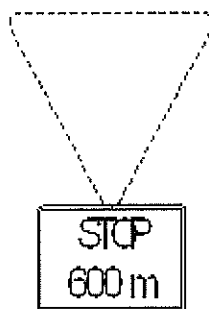
1. Dopunske table su :

1.1. dopunska tabla (IV-1), koja označava udaljenost između znaka uz koji je postavljena dopunska tabla i početka dela puta odnosno mesta na koje se znak odnosi;

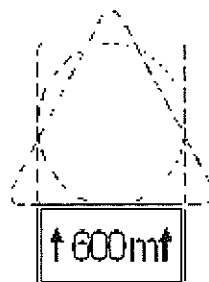
Znak IV-01

1.2. dopunska tabla IV-02, pokazuje udaljenost do mesta gde je postavljen znak II-02 (obavezno zaustavljanje) kod kojeg vozač je dužan zaustavljati vozilo;

Znak IV-02

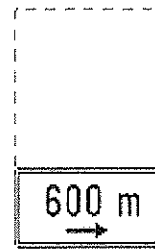
1.3. dopunska tabla (IV-03), koja označava dužinu dela puta na kome pretil opasnost označena znakom odnosno na kome se primenjuje izričita zabrana, obaveza odnosno ograničenje označeno znakom;

Znak IV-03

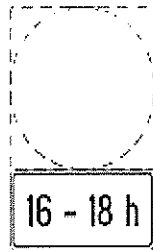
1.4. dopunska tabla (IV-04), koja označava udaljenost između znaka uz koji je postavljena dopunska tabla i objekta, terena ili dela puta na koji se znak odnosi;

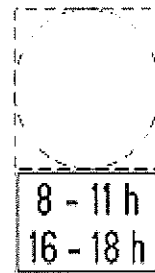

Znak IV-04

1.5. dopunska tabla (IV-05 i IV-06), koja označava vreme za koje izričita zabrana, obaveza, odnosno ograničenje važi, ako ne važi neprekidno;

Znak IV-05

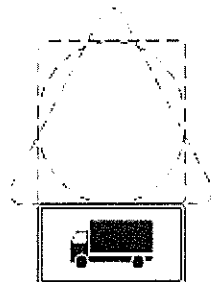
Znak IV-06

1.6. dopunska tabla (IV-07), koja rečima bliže određuje značenje znaka, odnosno daje dodatna obaveštenja o vrsti i načinu korišćenja znaka;

Znak IV-07

1.7. dopunske table IV-08 do IV-015 sadrži simbole na koje se odnosi znak;

Znak IV-08

Znak IV-09

Znak IV-10

Znak IV-11

Znak IV-12

Znak IV-13

Znak IV-014

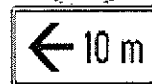
Znak IV-15

1.8. dopunska tabla (IV-16) označuje uzimanje vozila paukom sa mesta gde saobraćajni propisi ili znakovi zabranjuju zaustavljanje ili parkiranje;

Znak IV-16

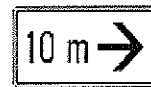
1.9. dopunaska table (IV-17 do IV-22) koje označavaju primenu zabrane parkiranja ili zaustavljanja vozila do znaka, od znaka, odnosno s jedne ili druge strane znaka;

Znak IV-17

Znak IV-18

Znak IV-19

Znak IV-20

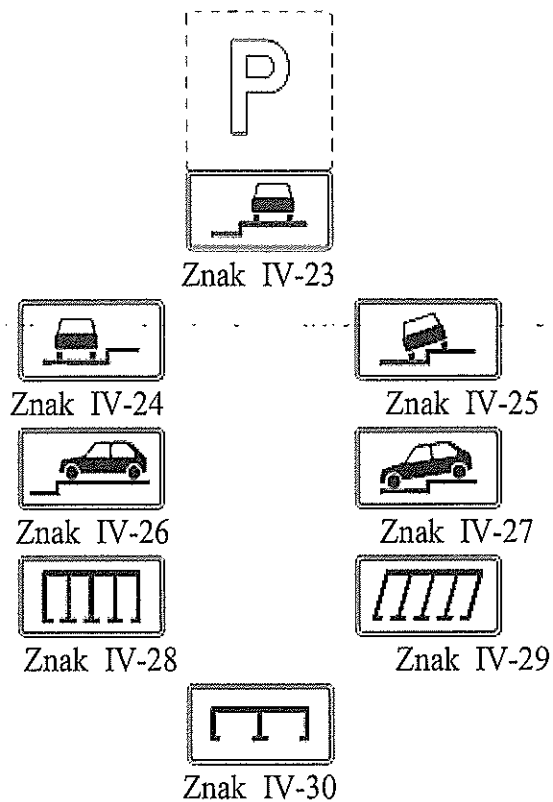

Znak IV-21

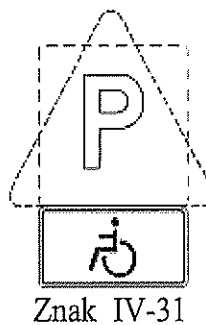

Znak IV-22

1.10. dopunske table od (IV-23 do IV-30) pokazuje položaj parkiranja vozila. Postavlja se sa znakom III-38 (parkiranje);

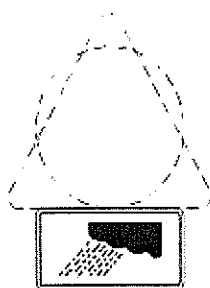
1.11. dopunska tabla (IV-31) označuje mesto rezervisano za vozila osoba s ograničenim sposobnostima ili blizinu put gde se može pojaviti osoba s ograničenim sposobnostima sa kolicom. Postavlja se sa znakom I-01 (opasnost na putu) i III-38 (parkiranje);

1.12. dopunska tabla (IV-32) ozančuje mesto rezervisano za posebne namene. Postavlja se sa znakom III-38 (parkiranje);

1.13. dopunska tabla (IV-31 i IV-34), označuje početak deonice kolovoza, odnosno mesto gde postoji opasnost od iznenadnog pluska ili poledica. Postavlja se sa znakom (I-01) opasnost na putu i II-31 ograniženje brzine);

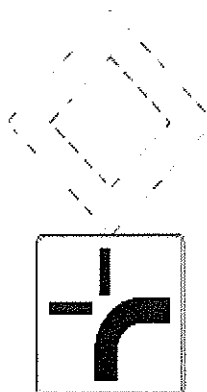

Znak IV-33

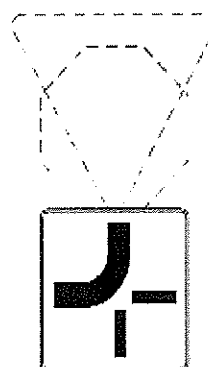

Znak IV-34

1.14. dopunska tabla (IV-35 i IV-36), koja označava pružanje puta sa prvenstvom prolaza. Dopunska tabla (IV-35) postavljaj se sa znakom III-09 (put sa prvenstvom prolaza). Dopunska tabla (IV-36) postavlja se sa znakom (II-01 i II-02 obavezno zaustavljanje);

Znak IV-35

Zank IV-36

1.15. dopunska tabla (IV-37) označuje blizinu deonice puta na koju se mogu pojaviti nesposobne - ostarele osobe;

Znak IV-37

1.16. dopunska tabla (IV-38) označuje blizinu deonice puta na koju se mogu pojaviti slepe osobe;

Znak IV-38

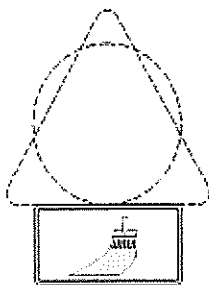
1.17. dopunska tabla (IV-39) označuje blizinu deonice puta gde se vrši čišćenje snega. Dopunska tabla je privremena i ona se postavlja pri održavanju putu (očišćenju snega);

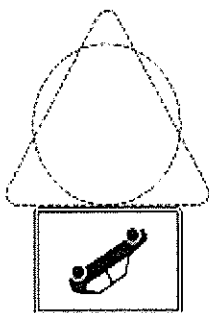
Znak IV-39

1.18. dopunska tabla (IV-40), koja označava izvođenje oznaka na kolovozu. Postavlja se sa znakom I-01 (opasnost na putu), II-31 (ograničenje brzine). Boja podloge dopunske table je bela, simbola siva. Dopunska tabla je privremena i postavlja se tokom izvođenja radova na održavanju puta (postavljanja znakova na putu);

Znak IV-40

1.19. dopunska tabla (IV-41) označuje blizinu mesta na kolovozu gde se dešavaju saobraćajne nezgode. Postavlja se za znakom I-01 (opasnost na putu), II-31 (ograničenej brzine). Dopunska ploča je privremena i postavlja se u slučaju težih saobraćajnih nezgoda pri čemu se saobraćaj privremeno regulira;

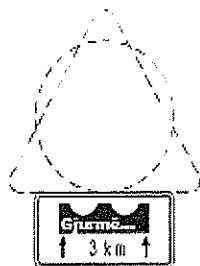
Znak IV-41

1.20. dopunska tabla (IV-42) obavešćuje vozače o seobi žaba koje prelaze u velikom broju preko puta što prtedstavlja određenu opasnost. Dopunska tabla, po pravilu, postavlja se sa znakom I-01 (opasnost na putu);

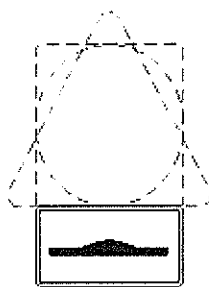
Znak IV-42

1.21. dopunska tabla (IV-43) obavešćuje vozače o izbrazdanim tragovima vozila na putu. Postavlja se sa znakom I-01 (opasnost na putu), II-31 (ograničenje brzine);

Znak IV-43

1.22. dopunska tabla (IV-44) pokazuje mesto na putu gde se nalaze uzdignute plohe za usporavanje sobračaja (izbočine). Postavlja se sa znakom I-34 (blizina dece na putu) i IV-04 (deca na putu);

Znak IV-44

1.23. dopunska tabla (IV-45) označuje pumpu plinskih goriva. Postavlja se sa znakom III-40 (benzinska pumpa);

Znak IV-45

1.24. Dopunska tabla »znak izlaz iz auto puta ili moto puta« (IV-46) pokazuje blizinu izlaza iz auto puta ili moto puta;

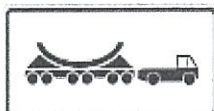
Znak IV-46

1.25. znak » znak čvor na autoputu« (IV-47) označuje blizinu raskršća autoputa ili motoputa;

Znak IV-47

1.26. dopunska tabla (IV-48) označuje prelaz za teretna vozila sa utovarom preko gabarita;

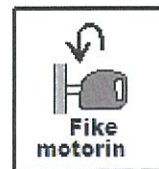

Znak IV-48

1.27. dopunska tabla (IV-49) označuje prostor s uvećanom koncentracijom opasnih materija u vazduhu. Boja podloge dopunske ploče je bela, simboli sa krugovima crvene boje i natpisima crne boje;

Znak IV-49

Znak IV-50

1.28. dopunska tabla (IV-50) označuje potrebu ugašenja motora zbog dugih čekanja s ciljem zaštite ambijenta. Izričito je povezano sa upaljenjem crvenih signala na semaforu. Boja podloge ploče je bela, sa simbolima ključa sive boje i natpisima crne boje. Dopunska ploča postavlja se gde je povećana koncentracija opasnih tvari u vazduhu;

PRILOG V

UREĐAJI ZA DAVANJE SVETLOSNIH SIGNALA (SEMAFORI)

1. Značenje svetlećih znakova je:

1.1. crveno svetlo označuje zabranjen prolazak vozila- slika V-01;

1.2. crveno i žuto svetlo označuje skori prestanak zabrane prolaza pre pojavljivanja zelenog svetla - slika V-02;

1.3. zeleno svetlo označuje slobodan prolaz vozila i mora biti upaljeno kao kao samostalno svetlo. Promena zelenog svetla u žuto mora se sinjalizirati treptanjem zelenog svetla tri puta - slika V-03;

1.4. žuto svetlo prije crvenog označuje zabranu prelaza osim vozila koja su u trenutku kad se žuto svetlo upalji nalaze na tolikoj udaljenosti od saobraćajnog svetla da se ne mogu na siguran način zaustaviti a da ne pređu taj znak- slika V-04;

1.5. dopunska svetleća strelica označuje slobodan prolaz vozila u smeru označenom zelenom svetlećom strelicom i za vreme dok je upaljeno crveno ili žuto svetlo- V-05 i V-06;

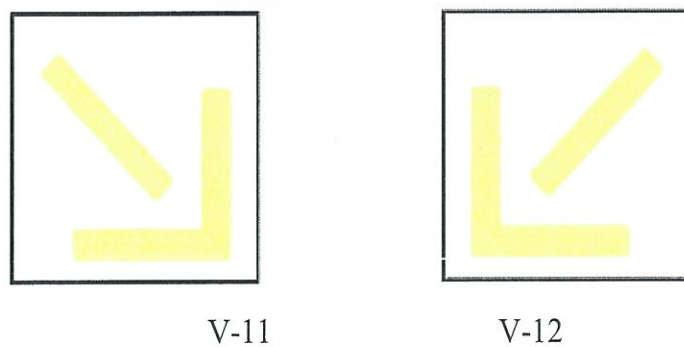
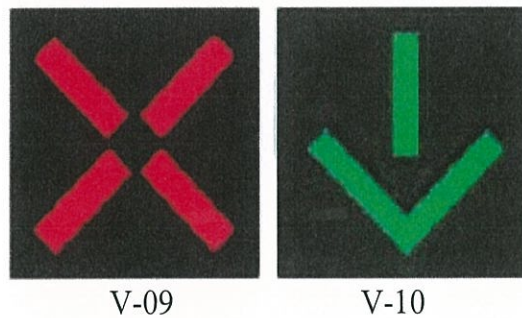
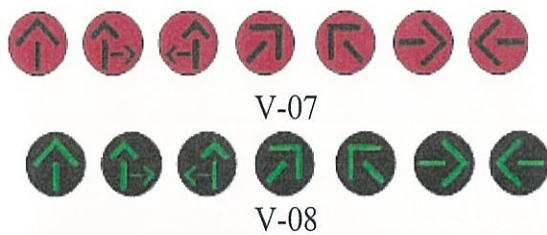
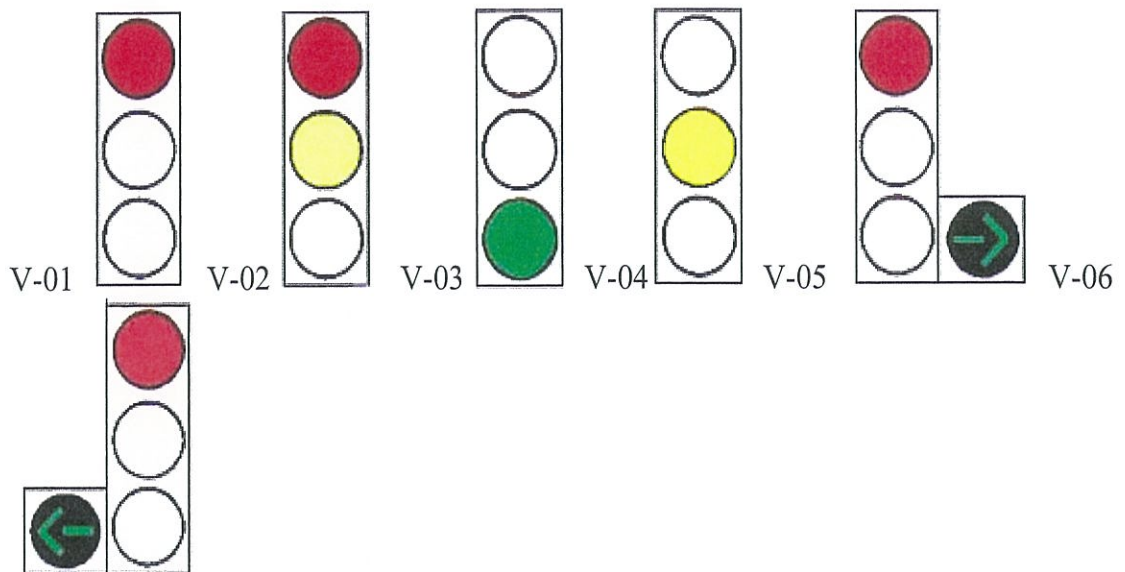
1.6. oblici strelica prikazani su na slici V-07 (za strelice na crvenoj optici) i V-08 (za strelice na zelenoj optici);

1.7. prekrštene crte crvene boje (X), označuju zabranu saobraćaja uzduž traku iznad kojeg je postavljen znak- slika. V-09;

1.8. zelena strelica vrhom okrenutim nadolje, označuje slobodan tok saobraćaja uzduž trake iznad kojeg je postavljen znak - slika V-10;

1.9. Semafor za regulisanje promene saobraćajne trake je u obliku žute strelice usmerene koso na dole i koristi se za promenu saobraćajne trake kojom se vozilo kreće-slika V-11 i V-12;

2. Ako se semaforom upravlja prometom biciklista na prelazu biciklističke staze preko puta, svetla na semaforu su u obliku siluete bicikla i označuje :

2.1. slobodan prolaz za bicikliste -slika V-13;

2.2. zabranjen prolaz za bicikliste-slika V-14;

2.3. isti uređaj za davanje svetlosnih znakova za bicikliste i pešake može se primeniti u slučaju kad su pešačka i biciklistička staza jednapored druge - slika V-15 i V-16.

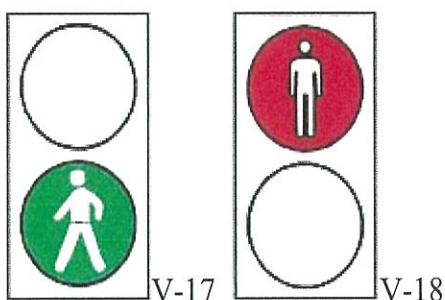

V-13 V-14 V-15 V-16

3. Svetlosni znakovi na semaforu označuju:

3.1. slobodan prolaz za pešake -slika V-17;

3.2. zabranjen prolaz za pešake - slika V-18.

V-17 V-18

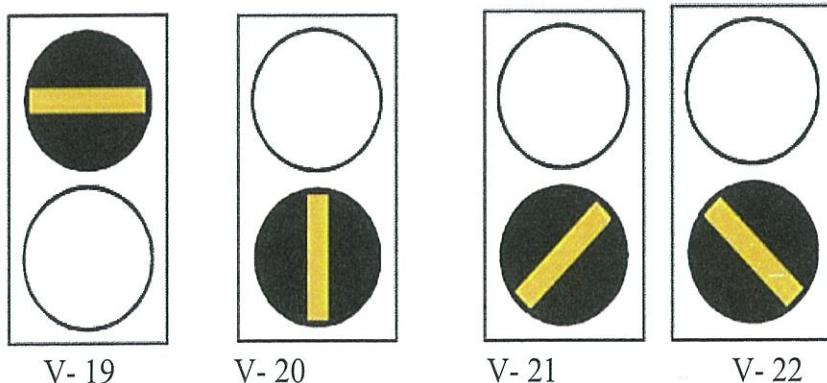
4. Crtama se označuje:

4.1. zabrana prolaza tramvaja – slika V-19;

4.2. slobodan prolaz tramvaju u smeru pravo- sl. V-20;

4.3. slobodan prolaz tramvaju u mseru desno- sl. V-21;

4.4. slobodan prolaz tramvaju u smeru levo- sl. V-22.

V- 19

V- 20

V- 21

V- 22

5. Svetlosni znakovi na željezničkom prelazu (za obilježavanje prelaza puta preko željezničke pruge u istoj razini) mogu biti znakovi za označivanje branika i polubranika i znakovi kojima se najavljuje približavanje voza, odnosno zatvaranje prelaza branicima ili polubranicima .

5.1. Osim obilježavanja prelaza puta preko željezničke pruge svetlosnim znakom, prelaz se mora osigurati i zvučnom signalizacijom:

Znak V-23

PRILOG VI

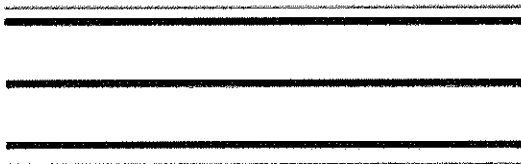
OZNAKE NA PUTU I DRUGIM POVRŠINAMA

1. Razdelna linija može biti;

1.1. neisprekidana, isprekidana ili kombinovana.

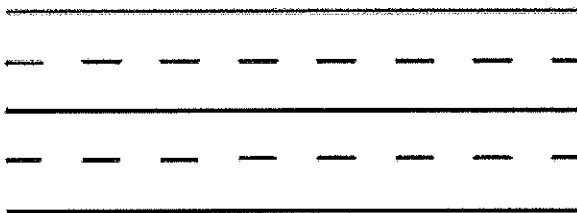
1.2. Razdelna neisprekidana linija označava zabranu prelaska preko te linije i zabranu kretanja po toj liniji.

1.3. iznimno od stava 2 ovoga član dozvoljeno je preticanje na punoj uzdužnoj liniju vozila koja na ravnatoj putu ne mogu razvijati veću brzinu od 30 km/h i vozila koje ne spadaju u motorna vozila.

VI-01

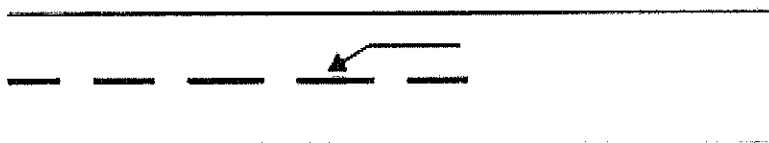
1.4. Isprekidana uzdužna linija može biti razdelna linija, kratka isprekidana linija, široka isprekidana linija i linija upozorenja. Isprekidana razdelna linija deli površinu puta na saobraćajne trake - slika VI-02.

VI-02

1.5. široka isprekidana linija služi kao rubna linija za razdvajanje toka saobraćaja u raskršća na putevima van naselaji najmanje je širine od 30 cm.

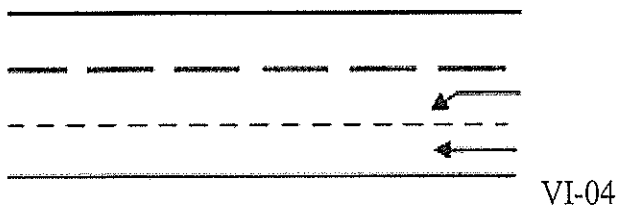
1.6. Linija upozorenja služi za najavljuvanje blizine pune razdelne linije- sl. VI-03.

VI-03

1.7. Kratka isprekidana linija služi kao razdelna linija na prilaznim razdvajanjima raskršća, kao linija vodilja u samom raskršću i za odvajanje tokova za vozila javnog prevoza putnika - sl. VI-04.

VI-04

1.8. Dvostruka razdelna linija može biti puna, dvostruka isprekidana i dvostruka kombinovana .

1.9. Dvostruka razdvojna linija označuje zabranu prelaska vozila po tim linijama ili zabranu kretanja vozila po tim linijama i obavezno se izvodi na putama za dvosmerni saobraćaj- sl. VI-05:

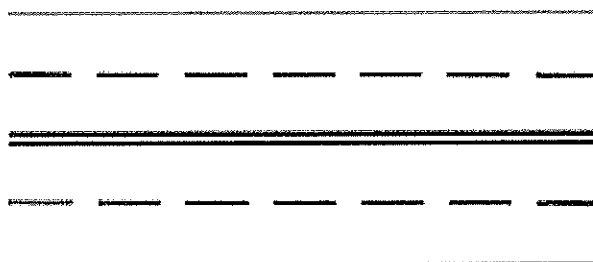
1.9.1. s dva ili više saobraćajnih traka za svaki smer;

1.9.2. s neparnim brojem saobraćajnih traka ako se preticanje zabranjuje u oba smera;

1.9.3. u tunelima ili prelazima tunelu u dužini najmnje 200 m;

1.9.4. na objektima;

1.9.5. ako to zahtevaju saobraćajni i sigurnosni uslovi ili okolina puta.

VI-05

1.10. Dvostruka isprekidana razdvojna linija služi za obelžavanje saobraćajnih traka s izmenjivim smerom kretanja na kojima je saobraćaj upravlján svetlosnim znacima -fig. VI-06.

VI-06

1.11. Dvostruka kombinovana linija služi za razdvajanje saobraćajnih traka na mestima na kojima su uslovi preglednosti takvi da dopuštaju preticanje samo u jednom smeru kretanja- sl. VI-07.

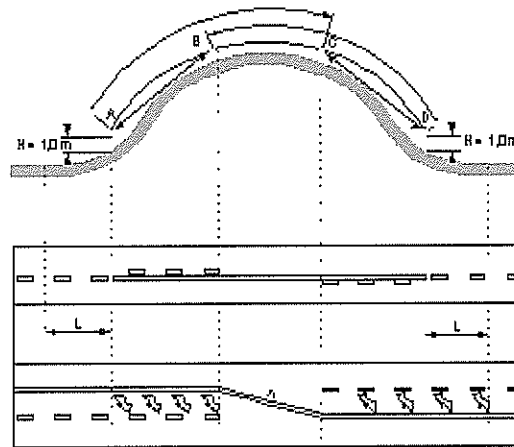
VI-07

1.12. Delovi puta u blizini vrha prevoja , raskršća, prelaza puta preko željezničke pruge u razini i na naseljenim mestima na kojima je preglednost puta znatno smanjena mogu se obeležiti jednom ili dvema paralelnim uzdužnim punim linijama ili dvostrukim linijama, od kojih je jedna puna a druga isprekidana- sl. VI-08, VI-09 i VI-010.

1.13 Dužina između tačke B i C (sl. VI-08) određuje se prema dopuštenoj brzini tako da se prelazak s dvije na jednu saobraćajnu traku vrši se prema :

$n \leq 1:60$ për $v > 50$ km/h

$n < 1:30$ për $v \leq 50$ km/h

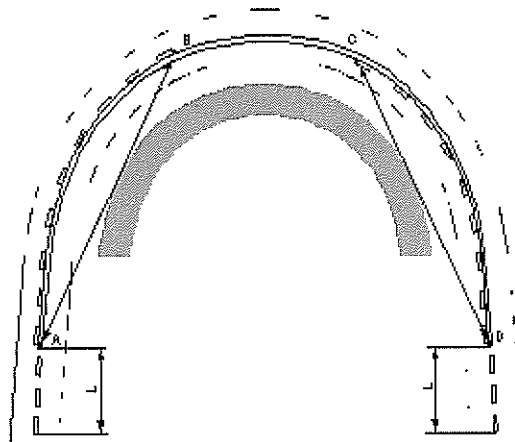

L- Dužina preglednosti

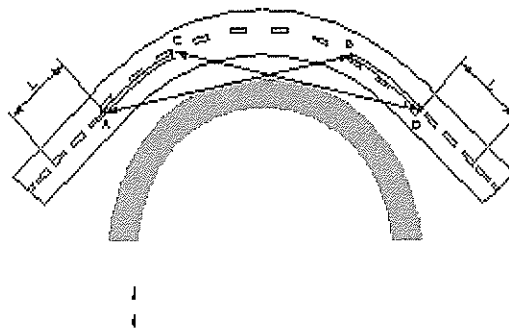
M-(A-b, C-D)- širina preglednosti

H- Visina preglednosti

VI-08

VI-09

VI-10

1.14. Za utvrđivanje dužine preglednosti uzima se brzina koju ne prekoračuju 85 % vozila ili računaska brzina ako je njezina vrednost veća.

1.15. Dužina preglednosti (M) utvrđuje se prema brzini kretanja vozila (sl. VI-09 i VI-010) i to:

1.15.1.. .....130 km/h - od 200m do 400 m;

1.15.2.. ..... 100 km/h - od 160 m do 320 m;

1.15.3. .... 80 km/h - od 130 m do 260 m;

1.15.4. .... 60 km/h - od 50 m do 100 m;

1.16 Pri određivanju dužine preglednosti za obelježavanje oznaka na putu u blizini vrha prevoja, u zavoju sa smanjenom preglednošću ili slična mesta, visina očiju iznosi 1.0 m, a visina predmeta 1.1 m.

1.17 Punoj razdvojnoj liniji treba prethoditi linija upozorenja (L) koja se utvrđuje prema brzini vozila koja dolaze i iznosi najmanje za:

1.17 .1. ....130 km/h - 160 m;

1.17.2. ....100 km/h - 120 m;

1.17.3. .... 80 km/h - 100 m;

1.17.4. ....60 km/h - 80 m;

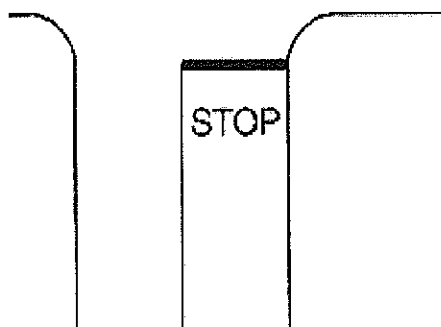
1.17.5. ....40 km/h - 60 m;

1.18. Linija upozorenja može biti dopunjeno jednom ili više strelica (VI-26), koje vozačima pokazuju koju saobraćajnu traku moraju koristiti.

2.Poprečni znakovi na putu su:

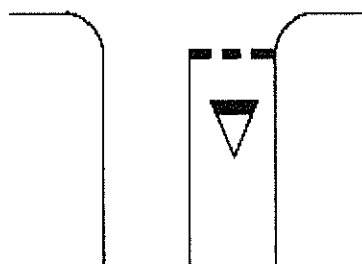
2.1. linija zaustavljanja;

2.1.1. Linija zaustavljanja može biti puna ili isprekidana linija i to: Puna linija zaustavljanja obeležava mesto gde su vozači dužni da zaustave vozilo, pre linije zaustavljanja na putu može se napisati "STOP" - sl. VI-11;

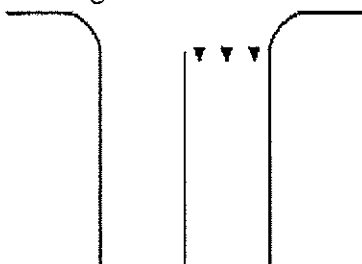
VI-11

2.1.2. Isprekidana linija zaustavljanja sl. VI- 12 označava mesto na kolovozu na kome je vozač dužan da ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću putem na koji nailazi i da po potrebi, zaustavi vozilo ispred linije zaustavljanja. Ispred linije zaustavljanja može se ubelježiti trougao upozorenja;

VI-12

2.1.3. umesto isprekidane linije zaustavljanja, mesto na kojem vozač mora zaustaviti vozilo ako je potrebno da propusti vozila koja se kreću putom s pravom prednosti prolaska, može se obelježiti trouglima vrhom okrenutim prema vozilu- (sl. VI-13).

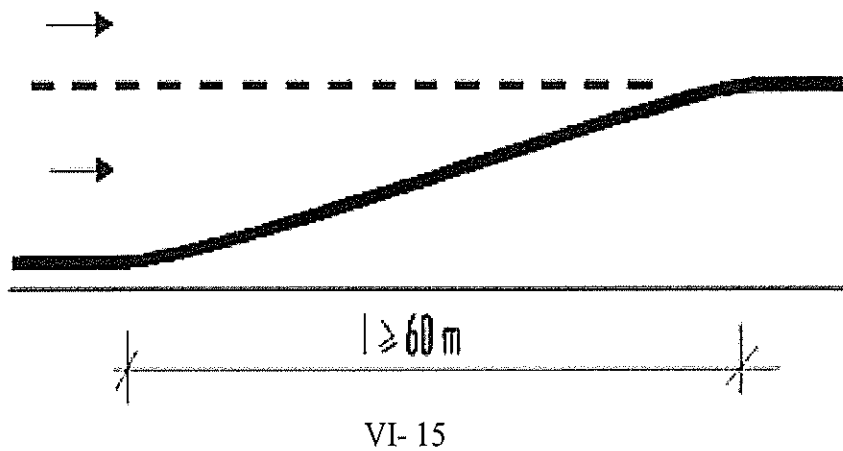
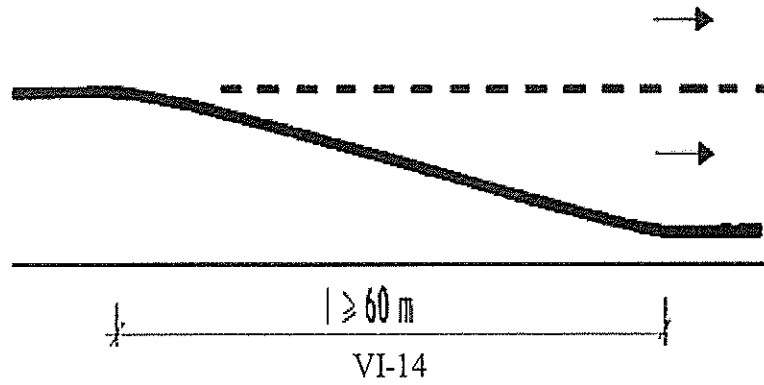

VI-13

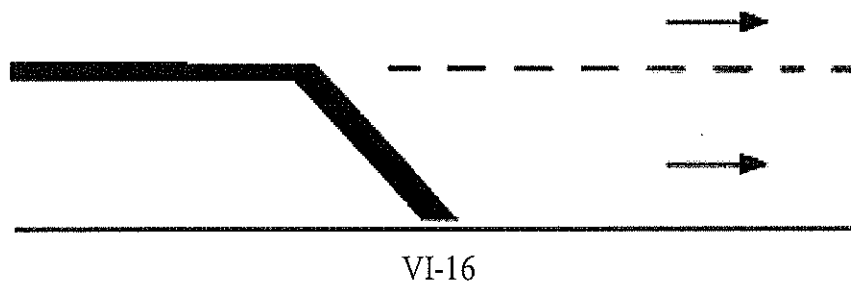
2.2.Kosne linije:

2.2.1. Kosne linije označavaju mesto otvaranja izlazne trake (sl. VI.-14) i zatvaranje ulazne trake (sl VI-15) u autoputu i moto-putu.

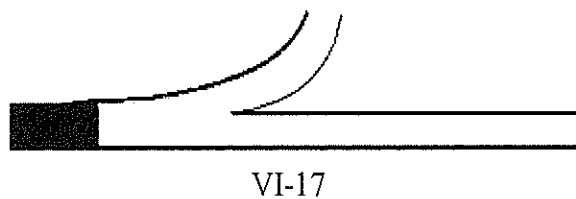

2.2.2. kosnik za zatvaranje i otvaranje trake javnog prevoza putnika" (V-16) označava mesto zatvaranja/otvaranje saobraćajne trake rezervisane za vozila javnog prevoza putnika.

2.3. Graničnik:

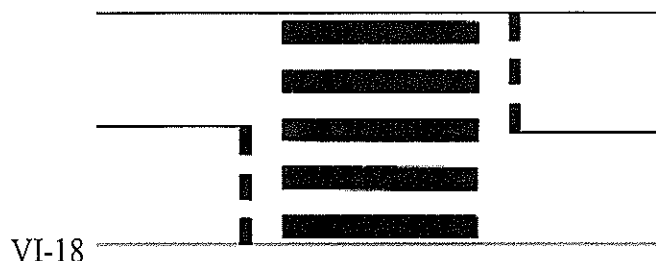
2.3.1. Graničnik označava deo kolovoza na kome je zabranjen saobraćaj zbog ulivanja saobraćaja sa prilaznog puta (sl. VI-17).

2.4. pešački prolaz

2.4.1. pešački prolaz označava deo površine kolovoza namenjen za prelaz pešaka (sl. VI-18);

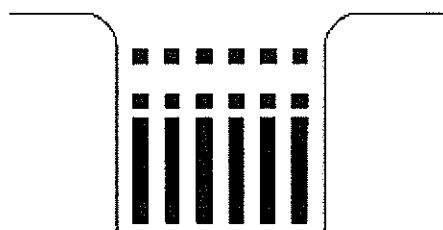
2.4.2. Na mestima na kojima pešački prelaz nije moguće obeležiti bojom, prelaz se može obeležiti čeličnim elementima, klinovima ili reflektujućim materijalima;

2.4.3. Kad je na putu označen pešački prelaz (sl. VI-18), mora biti obiležen znakom III-02 i znakom I-33 (obelježen pešački prelaz), osim na mestima na kojima se saobraćaj regulira svetlosnim znakovima (semaforima) i na prilazima raskršću gde postoje prelazi označeni oznakama na kolovozu i znakovima I-01 ili II-02;

2.4.4. Na putu gde je pešački prelaz u blizini škole, mora stajati natpis >>ŠKOLA<< (sl. VI-55).

2.4.5. Prelaz biciklističke staze preko puta je deo površine kolovoza namenjen isključivo za prelaz biciklista; (sl. VI-19).

3. Strelicama se može označiti:

3.1. jedan smer – sl. VI-20;

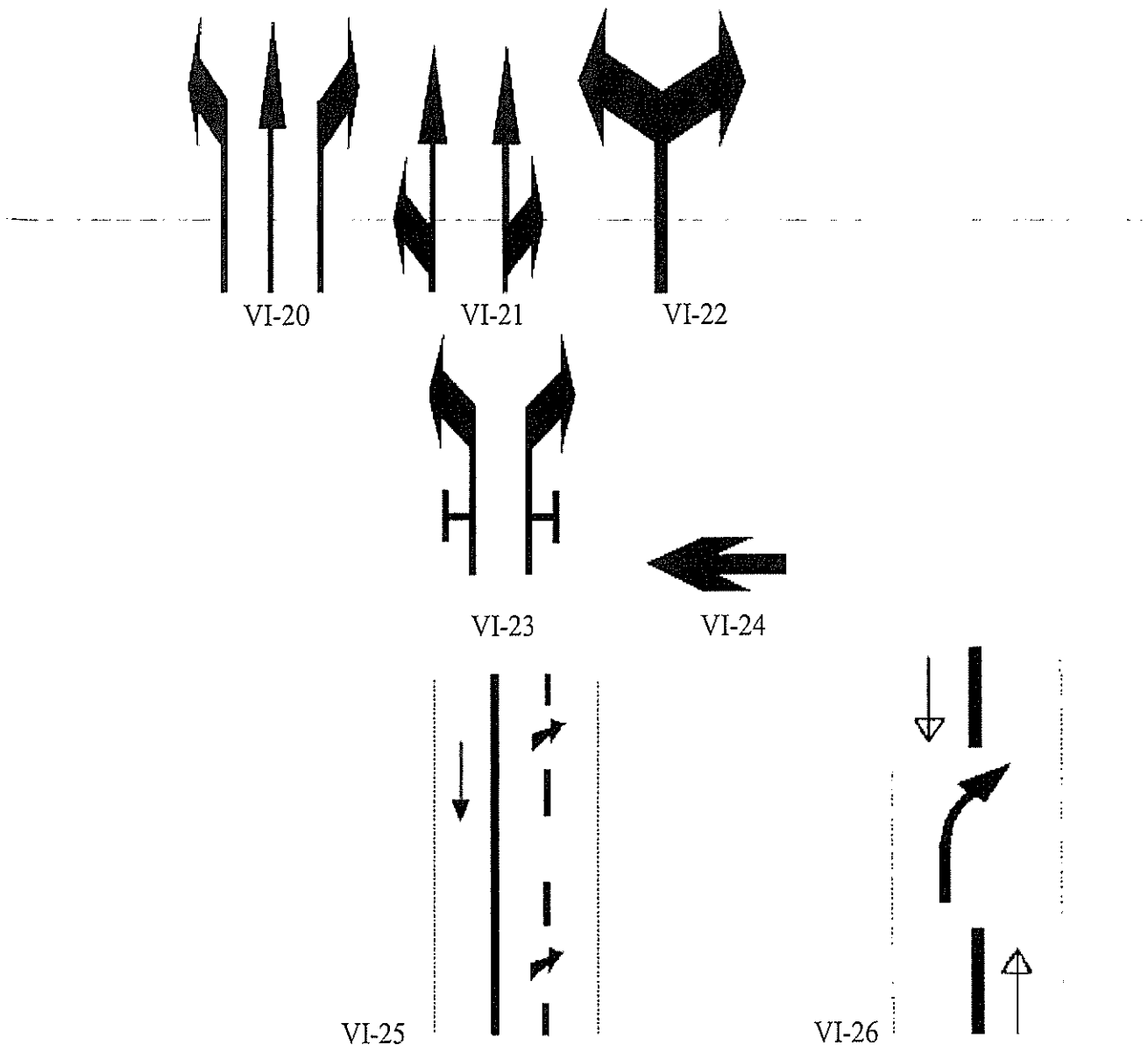
3.2. dva smer (kombinovana)-sl. VI-221 i VI-22;

3.3. prestrojavanje na dva bliža raskršća gde se prestrojavanje mora obaviti prije prve raskrsnice na koje je zabranjeno skretati u naznačenom smeru -sl. VI-23;

3.4. smer kretanja ka garaži -sl. VI-24;

3.5. skretanje saobraćaja -sl. VI-25;

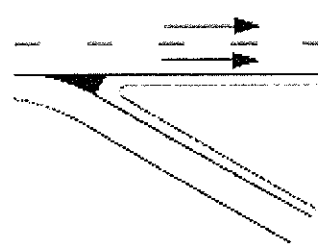
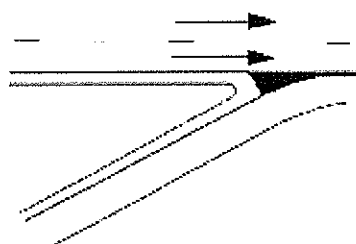
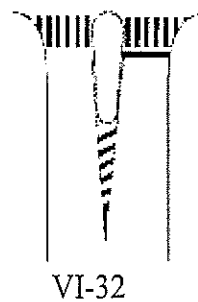
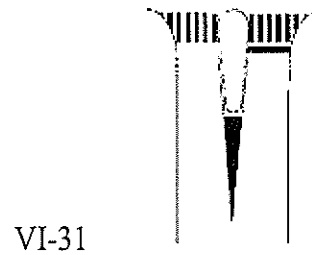
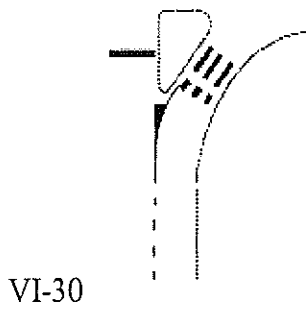
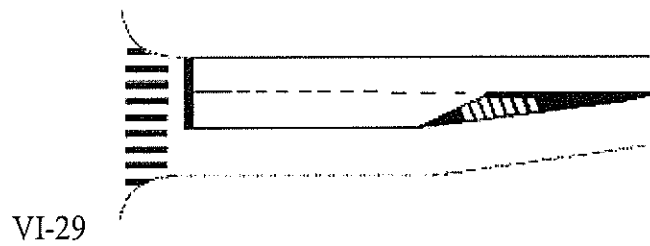
3.6. najava završetka preticanja -sl. VI-26.

4. Polje za usmeravanje saobraćaja označuje površinu na kojoj je zabranjen saobraćaj i zaustavljanje vozila i to:

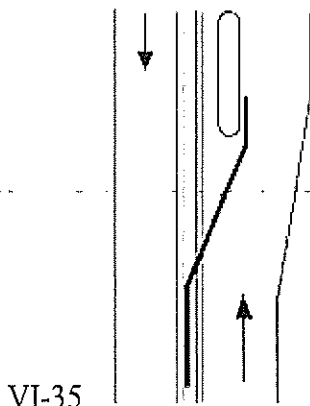
- 4.1. između dvije trake sa suprotnim smerova – sl. VI-27;
- 4.2. između dvije trake sa istim smerovima – sl. VI-28;
- 4.3. na mestu otvaranja posebna traka za skretanje – sl. VI-29;
- 4.4. ispred otoka za razdvajanje saobraćajnih traka – sl. VI-30; VI-31, sl. VI-32;
- 4.5. na ulaznom kraku na autoputu - sl. VI-33;

4.6. na izlaznom kraku s autoputa – fig. VI-34.

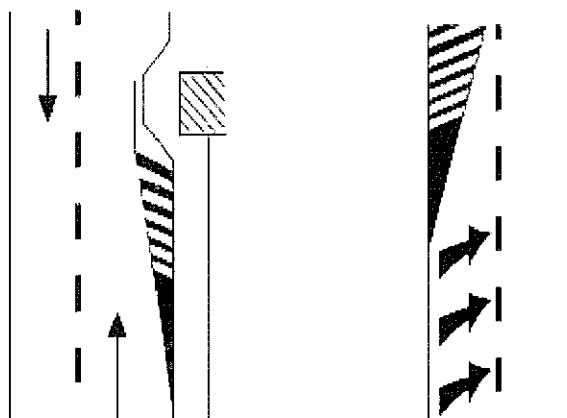

5. Linija za usmeravanje označuje mesto promene slobodne površine puta ispred čvrstih prepreka koje se nalaze na putu ili na njezinim rubovima.

6. Linije za usmeravanje mogu biti ispred otoka za prestrajavanje vozila javnog prevoza putnika (sl. VI-35), za oblikovanje prepreka na rubu puta (sl. VI-36) i za označavanje promene korisne površine puta (sl. VI-37).

VI-35

VI-36

VI-37

7. Natpisi natpisi na kolovozu pružaju učesnicima u saobraćaju dodatna obaveštenja, i to mogu biti >>STOP<<, >>BUS<<, >>TRAM<<, >>TAXI<<, >>ŠKOLA<<, >> VOZ<<, ali i nazive mesta, ograničenje brzine itd.(sl. VI-38, VI-39, VI-40, VI-41, VI-42, VI-43, VI-44, VI-45, VI-46, VI-47, VI-48, VI-49 i VI-50).

BUS
H38

STOP
H39

TRAMVAJI
H40

TAXI
VI-41

SHKOLLA
VI-42

TRENI
VI-43

PEJĚ

VI-44

VI-45

VI-46

VI-47

VI-48

VI-49

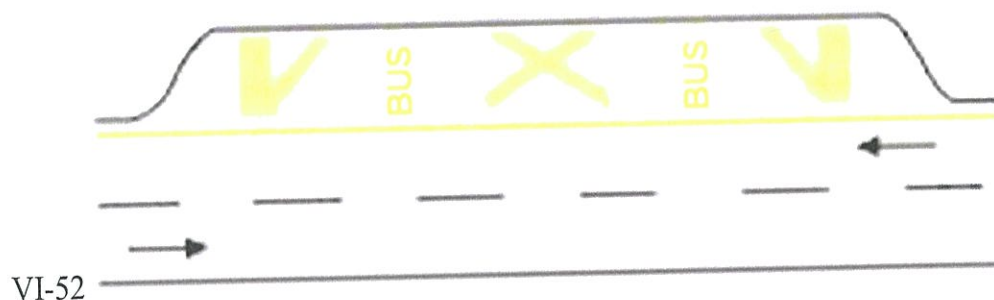
VI-50

8. Natpisi na putu mogu biti izvedeni i kao saobraćajni znakovi (sl. VI-45, VI-46, VI-47).

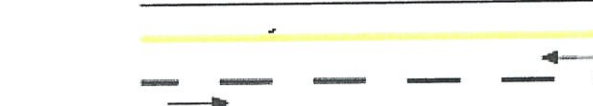
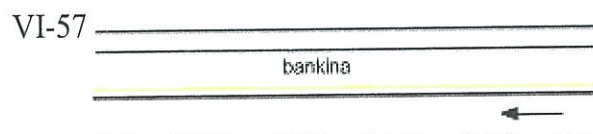
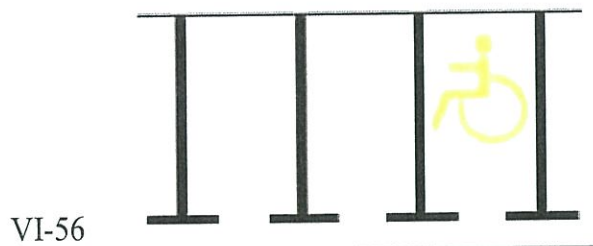
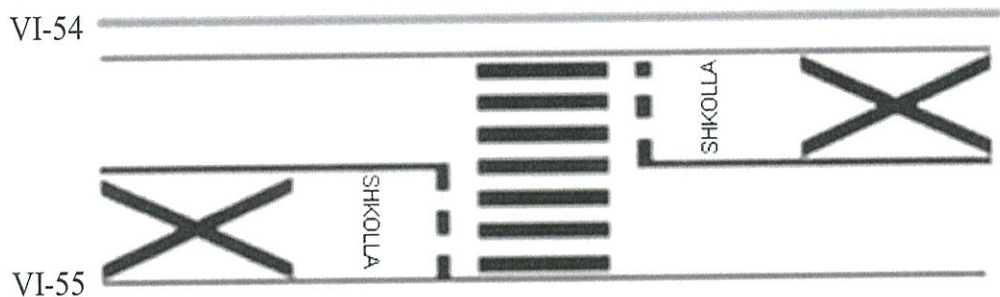
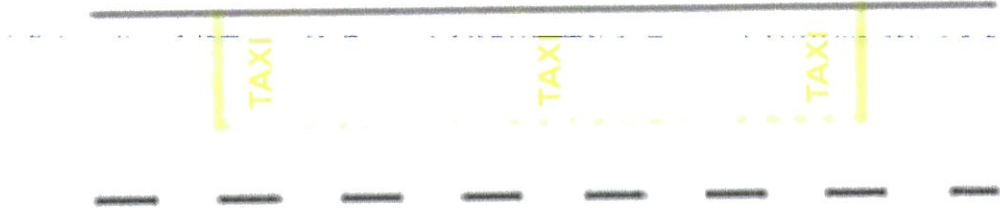
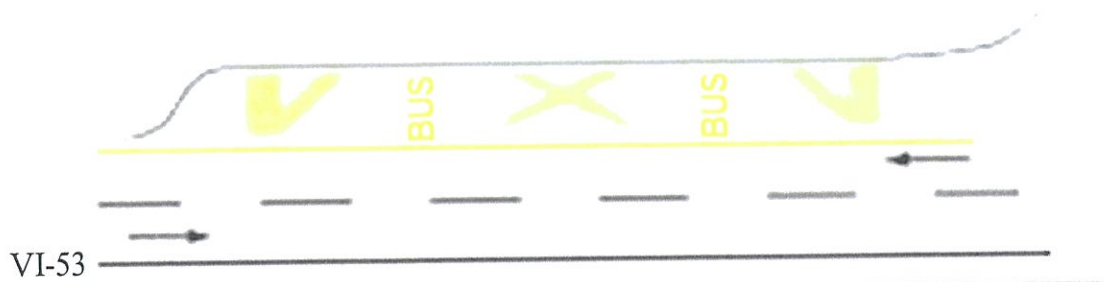
9. Označavanje saobraćajnih površina za posebne namene služi za obeležavanje mesta namenjenih isključivo za autobuska stajališta (sl. VI-51, VI-52 i VI-53), obeležavanje mesta namenjenih isključivo za auto - taxi (VI-54), obeležavanje pešačkog prelaza u blizini škola (VI-55), obeležavanje mesta namenjenim isključivo osobama s ograničenim sposobnostima (sl. VI-56), obeležavanje mesta na kojima je zabranjeno parkiranje i zaustavljanje (sl. VI-57 i VI-58) i za obeležavanje biciklističkih i pešačkih staza (VI-59).

VI-51

VI-52

10. Obelježavanje mesta za parkiranje vozila služi za označavanje prostora za parkiranje. Parkiranje u odnosu na rub puta može biti uzdužno (sl. VI-60), koso (sl. VI-61), i vertikalno (sl. VI-62).

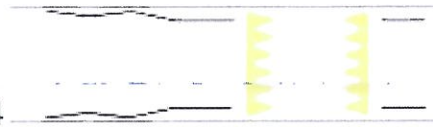

VI-63

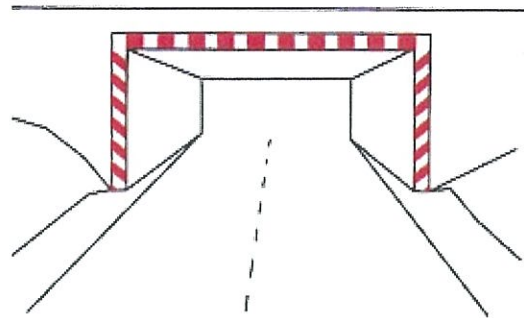
11. Obelježavanje naprava za smirivanje (osporavanje) saobraćaja – umjetne izbočine na putu (sl. VI-63) i uzdignute plohe (VI-64).

VI-64

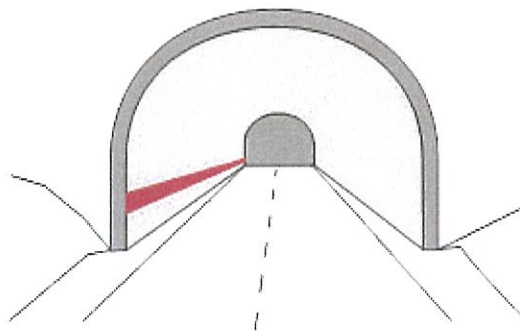
12. Elementi konstrukcija i opreme javnih puteva i drugih predmeta koji označuju stalne prepreke unutar mera saobraćajnog profila obelježavaju se crveno belom a slobodnog profila crno belom oznakom – sl. VI-65.

VI-65

13. Evakuacijska linija na oblozi tunela označava se celom dužinom tunela sa strane na kojoj se nalaze ulazi u zidne pešačkih prolaza i prolaza za vozila, crtom širine 50 cm u crvenoj boji (RAL2002) – sl. VI-66.

VI-66

14. Evakuacijska linija na oblozi tunela izvodi se tako da je donji rub linije na visini od 90 cm od razine pešačkog hodnika.

PRILOG VIII

SAOBRAĆAJNA OPREMA PUTA

1. Oprema za označavanje ruba kolovoza je:

1.1. smerokazni stupić (sl. VII-01) služi za označavanje ruba puta;

1.2. smerokazni stupić u vidljivom smeru, mora imati retroreflektirajuću oznaku od retroreflektirajućeg stakla;

1.3. retroreflektirajuća oznaka u smeru vožnje s desne strane je crvene boje, a s leve strane bele boje;

1.4. na putu s jednosmernim saobraćajem retroreflektirajuća oznaka je s obe strane crvene boje;

1.5. Smerokazni stupić - (VII-01), u načelu, postavlja se na udaljenosti od 0,75 m od ruba puta uzduž puta na razmaku od 50 m kad je put u pravcu, a 25 m kada je put u krivinu što zavisi od radijusa krivine, odnosno prema predočenoj tablici;

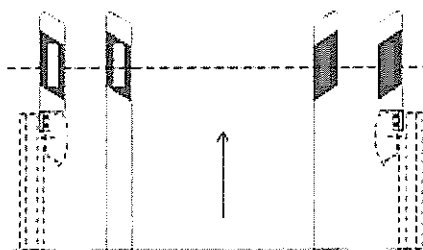
1.6. na autoput i motoput smerokazni stupić (VII-01) se postavlja na visini od 105 cm, a na ostalim putevima na visinu od 0.90 m od nivoa tla;

1.7. Kada se uz puta postavlja zaštitna odbojna ograda, smerokazni stupići postavljaju se:

1.7.1. u slučajevima kada je zaštitna odbojna ograda udaljena od ruba puta 1.5 metra i manje na ogradu;

1.7.2. u slučajevima kada je zaštitna ograda od mekanog materijala udaljena više od 1,5 m. na udaljenosti minimalno 0,5 metara do maksimalno 0.9 m. od spoljnog ruba puta;

1.7.3. u slučajevima kada je zaštitna ograda od mekanog materijala postavljena u razdvojnem pojasu na udaljenosti od 1.6 m i manje, smerokazni stupići se postavljaju na ogradu.

VII-01

1.8. smerokazne oznake za tunele i galerije (sl. VII-02), označuju rub puta u tunelu odnosno galeriji i izvode se u tehnologiji svetlećih dioda (LED) i moraju imati stalan izvor napajanja;

1.9. smerokazne oznake za tunele u smeru vožnje su na desnoj strani crvene boje , a na levoj strani puta bele boje;

1.10. na put s jednosmernim saobraćajnom reflektirajuća oznaka u smeru vožnje s desne strane je crveno bele izvedbe, a s leve strane u obostrano crvenoj izvedbi za slučaj preusmeravanja saobraćaja i korišćenja trake za dvosmerni saobraćaja;

1.11. u tunnelima i galerijama smerokazne oznake u tehnologiji svetlećih dioda (LED) (sl. VII-02) postavljaju se na razmaku od 25 m kaad je tunel i ili galerija u pravcu, odnosno na razmaku 15 m u krivinu i na prvih 100 m tunela ili galerije;

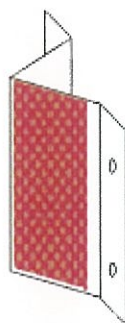

VII-02

1.12. reflektirajuće oznake (sl. VII-03) označuju rub puta koje se postavljaju na objekte na mestima na kojima nije moguće postaviti smerokazne stupiće a čiji oblik, veličina i boja ovise o mestu postavljanja (na zaštitnoj ogradi, na bočnim stranicama tunela, na potpornom zidu i slično te an uzdužnim i poprečnim oznakama na putu);

1.13. površina reflektirajuće oznake mora biti izvedene klase III retrorefleksije;

1.14. kad je uz puta postavljena zaštitna betonska ograda, na nju se postavlja reflektirajuća oznaka (VII-03) na odgoavrajućem razmaku i u istoj visini kao i na smerokaznom stupiću (VII-01);

VII-03

1.15. štapovi za sneg u zimskim uslovima označuju rub puta i naznačuju pružanje puta ili putne građevine;

1.16. štapovi za sneg na putu (sl.VII-04) i putnim građevinama (sl. VII-05) naizmenično su obojeni crveno i žuto. Najviše polje mora biti obojeno reflektirajućim materijama;

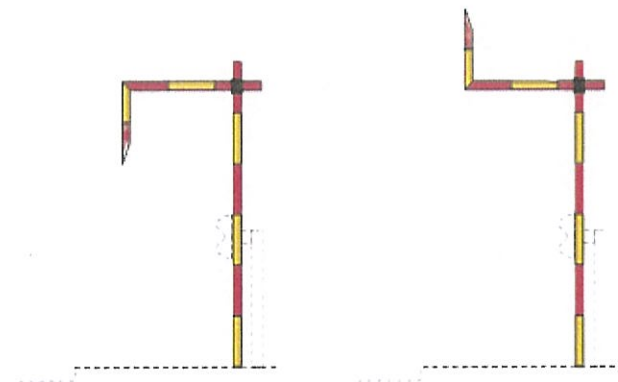
1.17. štapovi za sneg (VII-04) postavljaju se uz rub puta gde su postavljen smerokazni stupići. Postavljaju se s desne strane smerokaznog stupića gledano u smeru vožnje kako se ne bi zaklonio reflektirajući dio smerokaznog stupića;

1.18. štap za sneg mora biti postavljen ispred i na završetku sigurnosne ograde;

1.19. na početku građevine postavlja se štap s graničnikom okrenutim prema dolje, a na kraju putne građevine štap s graničnikom okrenutim prema gore;

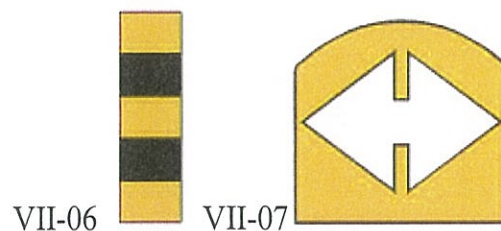
1.20. vrh graničnika mora biti obojen retroreflektirajućim materijama.

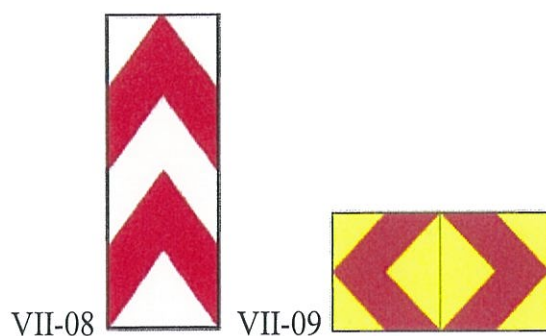

K05

1.21. Ploča za označavanje otoka (sl. VII-06, VII-07, VII- VII-08 i VII-09), označuje vrh otoka na raskršće, na vrhu razdvojnog otoka na izlaznim krakovima autoputa i motoputa. Ploča VII-08 izvodi se kao prostarni elemenat:

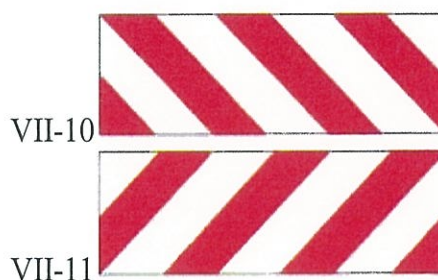
1.21.1. boja podloge znaka VII-09 je žuto – crvene boje retrorefleksije klase III.

2. Oprema, znakovi i oznake za označavanje radova, zapreka i oštećenja puta su:

2.1. ploča za označavanje zapreka na levoj strani puta (sl. VII-10) i na desnoj strani (sl. VII-11) u smeru vožnje označuje radove ili zapreka na putu, objektima i ostalim sobračajnim površinama;

2.2. ploča za označavanje krivinu na putu (sl. VII-12 i VII-13) i ploča za označavanje oštrog krivinu na putu (sl. VII-14) sa smerom usmeravanja na levo ili na desno;

2.3. boja strelice znaka VII-K14 je žuto crvene boje retrorefleksije klase III;

2.4. znakovi se postavljaju na mestu na kojem počinje oštar krivina i u samom krivinu. Ploča VII-14 postavljaj se u veoma oštom i neočekivanom krivinu;

VII-12

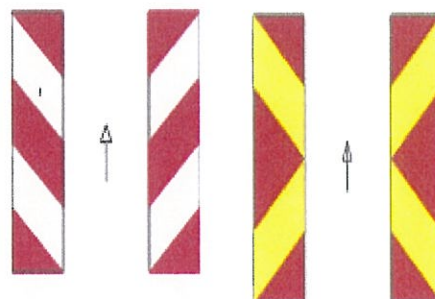
VII-13

VII-14

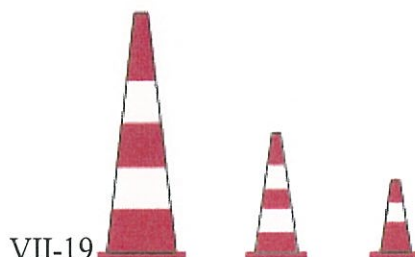
2.5. ploča (bočna) zapreka (sl. VII-15, VII-16, VII-17, VII-18) označuje mesto bočnog smanjenja profila puta. Pločama se fizički razdvajaju sobračajne trake suprotnih smerova vožnje. Ploče: VII-17 i VII-18 postavljaju se i na mestima uzdignutih ploha ili ugradnje umjetnih izbočina na putu;

2.6. boja kosih na znakovima VII-17 i VII-18 su žuto- crvene retrorefleksije klase III;

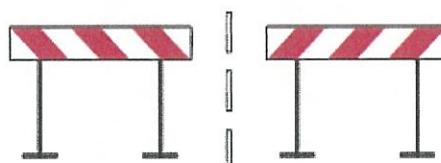
VII-17 VII-18

2.7. stošci ograničenja (sl. VII-19) služe za obelježavanje mesta kratkotrajnih radova na putu;

VII-19

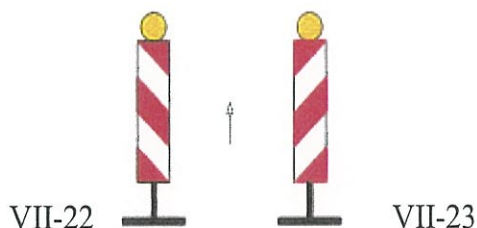
2.8. ograda za označivanje zapreka na putu (sl. VII-20 i VII-21) služi za označavanje zapreka na saobraćanoj površini;

VII-20

VII-21

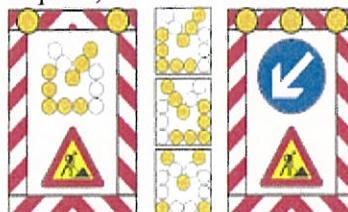
2.9. ploča za obeležavanje mesta izvođenja radova na putu ili oštećenja puta (sl. VII-22 i VII-23);

VII-22

VII-23

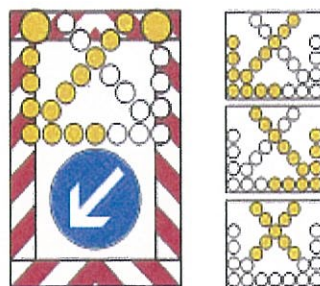
2.10. pokretna ploča s treptaćima i znakovima (sl. VII-24 i VII-25) označuje mesto izvođenja radova ili oštećenja na putu;

VII-24

VII-25

2.11. pokretna ploča s treptaćima i svetlećim strelicama usmerenim prema dolje i saobraćajnim znakom (sl. VII-26) označuju mesto na putu gde je saobraćajna traka zatvorena usled čega se saobraćaj preusmerava;

VII-26

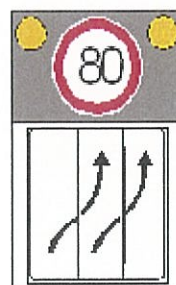
2.12. pokretna svetleća ploča s raznim sadržajem (sl. VII-27, VII-28 i VII-29) upozorava na blizinu mesta na putu na kojem se izvode radovi ili gde je izdan smer i način preusmeravanja saobraćaja.

VII-27

VII-28

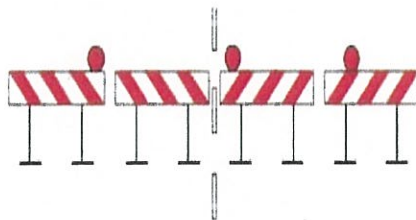

VII-29

3. Svetlosni znakovi za označavanje radova, zapreka i oštećenaj puta:

3.1. Promer svetla ne smije biti manji od m 210 mm; razmak između svetla, ovisno od situacije, iznosi od 5 m do 10 m.

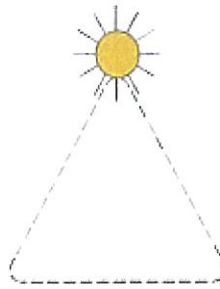
3.1.1. crveno svetlo se upotrebljava na pločama za označavanje zatvorenog dela puta (Sl. VII-30);

VII-30

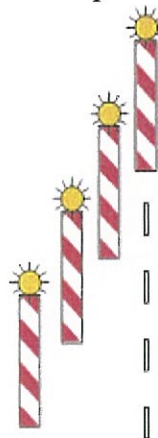
3.1.2. treptuće žuto svetlo koje se upotrebljava za naglašavanje saobraćajnog znaka iznad kojeg je postavljeno (fig. VII-31). Kad se radi o znaku koji za upravljanje i nadzor saobraćaja koristi policija, umesto treptuća žutog, upotrebljava se treptuće plavo svetlo;

VII-31

3.1.3. svetlosni niz je niz žutih, međusobno povezanih svetla koja se izmjenično pale i gase u smeru vožnje. Niz svetla upozorava da je jedan ili više saobraćajnih traka zatvoreno i da je saobraćaj preusmeren “ putovanjem svetla“ (sl. VII-32);

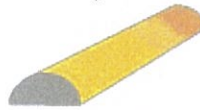

VII-32

4. U opremi za vođenje i usmeravanje saobraćaja u zona radova na putu, drugih zapreka i oštećenaj puta pripadaju:

4.1. montažni rubnjaci koji služe za usmeravanje saobraćaja vozila po saobraćajnim trakama su žute boje ;

4.1.1. na rubnjaku moraju biti utisnute reflektirajuće oznake radi bolje vidljivosti noću u uslovima smanjene vidljivosti (sl. VII-33).

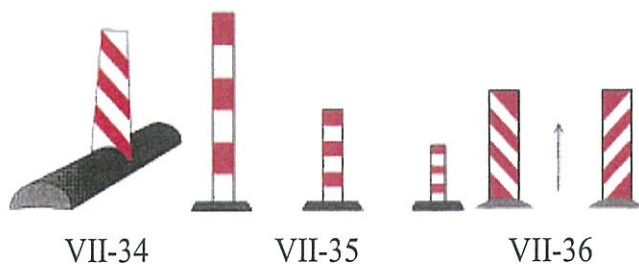
VII-33

4.2. Markeri za razdvajanje smerova vožnje postavljaju se u slučaju uvođenja dvosmernog saobraćaja na jednosmernoj putu:

4.2.1. površina markera mora biti izvedena od reflektirajućih oznaka (sl. VII-34, VII-35 i VII-36);

4.2.2. markeri mogu stajati samostalno ili pričvršćeni na montirane rubnjake. Kad su markeri pričvršćeni na montažne rubnjake, trake moraju biti crvene i bele boje usmerene ov vrha prema dolje u smeru vožnje (sl. VII-35 i VII-36).

4.3. Smerokazne oznake za razdvajanje smerova vožnje i označavanje pešačkog prelaza i prelaza puta preko željezničke pruge (sl. VII-37):

4.3.1. smerokazne oznake (markeri) imaju usmeravajuću reflektirajuću oznaku ili svetleću oznaku s obe strane bele boje;

4.3.2. smerokazne oznake za razdvajanje saobraćajnih traka u tunelima (galerijama), postavljaju se na razmaku od 6 m kad je saobraćaj u tunelu dvosmeran, odnosno na razmaku od 12 m kada je saobraćaj jednosmeran.

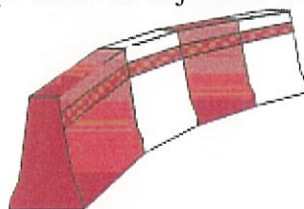
VII-37

4.4. zavjesice i trake služe za ograđivanje manjih prostora (sl. VII-38).

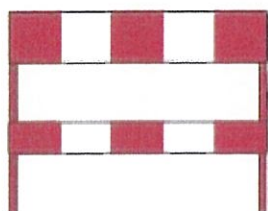
VII-38

4.5. razdvajajuće ograde (plastične prepreke) fizički razdvajaju površine namenjene saobraćaju suprotnih smerova i površine na kojem saobraćaj nije dozvoljen (sl. VII-39).

VII-39

4.6. elastična ogrda (rastežljive i složive) za zatvaranje manjih saobraćajnih površina (sl. VII-40 i VII-41).

VII-40

VII-41

4.7. Branici i polubranici su naprave namenjene zatvaranju saobraćaja vozila i pešaka u smeru na koji su poprečno postavljene.

4.7.1. Na branicima se svetlosno treptuće svetlo postavlja na sredini branika, a na polubraniku na kraju polubranika.

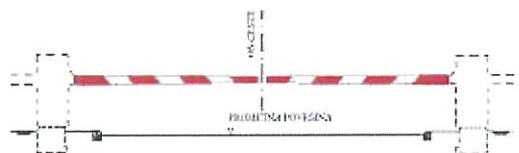
4.7.2. Promer kruga treptućeg svetla je minimalno 210 mm.

4.7.3 Branici koji su postavljeni na željezničkim prelazima a koji zatvaraju čitavu širinu puta (sl. VII-42) moraju biti označeni s najmanje tri crvena reflektirajuća stakla od kojih jedno mora biti postavljeno na sredini branika, a druga dva na rubovima branika.

VII-42

4.7.4. Polubranici na prelazima puta preko željezničke pruge zatvaraju saobraćaj samo do polovine širine puta (sl. VII-43). Moraju biti označeni s najmanje tri crvena reflektirajuća svetla postavljena na odgovarajućim razmacima po čitavoj dužini polubranika, od kojih jedno mora biti postavljeno sasvim na kraju polubranika.

VII-43

4.7.5. Kada se branici i polubranici postavljaju na ulazu na parkirališta ili garaže, obojeni su crvenom bojom i po mogućnosti označeni jednim crvenim reflektirajućim staklom crvene boje.

4.7.6. Branici i polubranici moraju biti obelježeni crvenim reflektirajućim staklom i ako su obelježeni posebnim postojanim ili treptućim crvenim svetlima.

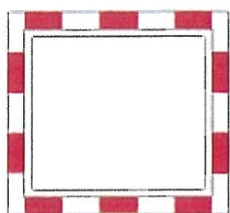
4.7.7. Reflektirajuća stakla iz stava 1 i 2 ovog člana moraju imati površinu najmanje 40 cm, a moraju se postaviti tako da su uočljiva iz smera puta na kojem se zatvara saobraćaj.

4.7.8. Branici i polubranici moraju po celoj dužini biti presvučeni retroreflektirajućim materijama klase II.

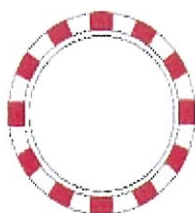
4.7.9. Saobraćajna ogledala namenjena su za sigurno uključivanje iz sporedne puta s prednošću prolaska ili u drugim sličnim slučajevima, na mestima smanjene preglednosti.

4.7.10. Spoljni rub saobraćajnog ogledala mora biti obojen izmeničnim poljima crvene i bele boje.

4.7.11. Saobraćajna ogledala mogu biti pravougaonog ili kružnog oblika (sl. VII-44 i VII-45).

VII- 44

VII-45

4.8. Zaštitna ograda je tehnička sigurnosna konstrukcija kojoj je osnovna svrha sprečiti klizanja vozila s puta, odnosno zadržati vozilo da ne naleti van puta.

4.8.1. Zaštitne ograde se izrađuju od čelika ,betona ili kombinovano i postavljaju se :

Tabela .1. Klasa zaštitne ograde zavisi od kategorije puta:

KATEGORIJA PUTA	RUB PUTA	RAZDELNI POJAS	OBJEKAT
AUTOPUT- MOTOPUT	H2- H1	H2	H3-H2
NACIONALNI I REGIONALNI PUT	H1		H2
OSTALE PUTA	N2	–	H1 – H2

4.9. Pri izvođenju radova na putu radnik drži crvenu zastavu (sl. VII-46) zabrana saobraćaja, a kad drži zeljenu zastavu (sl. VII-46) slobodan prolaz. Veličina crvene i zelene zastave je 40x40 cm.

VII-46

VII-47

4.10. Okrugla ploča promera 30 cm koja ima na jednoj strani znak II-04 (zabrana saobraćaja u jednom smeru, sl. VII-48), na drugoj strani zeleno polje s belim rubom širine 6 cm (sl. VII-49). Zank II-04 okrenut prema dolazećem vozilu znači zabranu prolaza (sl. VII-K48) a zeleno polje s belim rubom, slobodan prolaz (sl. VII-49).

VII-48

VII-49

4.11. Znakovi i oprema za smirivanje saobraćaja utiču na smirivanje saobraćaja, na usporavanje brzine kretanja vozila na dopuštenu brzinu.

4.11.1.. Znakovi i oprema za smirivanje saobraćaja sastoje se od:

- 4.11.1.1. optičkih belih crta upozorenja;
- 4.11.1.2. traka za akustično upozorenje (zvukom);
- 4.11.1.3. vibracionih traka (titravih) ;
- 4.11.1.4. umjetnih izbočina;
- 4.11.1.5. uzdignutih ploča na putu.

4.11.2. Optička bela crta upozorenja izvodi se s pomoću sredstava za izvođenje oznaka na putu, a zvučne ili vibracijske trake hrapavljenjem površine puta ili nanošenjem tankih slojeva na putu.

4.11.3. Umjetne izbočine su konveksnog profila, a uzdignute površine na putu su trapeznog profila koje se moraju razlikovati od površine puta po materijalu i boji tako da su dobro vidljive noću i danju.

4.11.3.1.. Umjetne izbočine i uzdignute površine mogu se postavljati samo na putu u naselja (stambenim rajonima) kojima se prilazi zonama u kojima je neophodne usporavanje brzine kretanja vozila radi bezbednosti saobraćaja;

4.11.3.2. Upotreba umjetnih izbočina i uzdignutih površina nije dozvoljena na putama kojima se češće kreću vozila hitne pomoći (na putu koje vode ka zdravstvenim institucijama);

4.11.3.3. Umjetne izbočine i uzdignute površine moraju biti označene dopunskom pločom V-44 uz saobraćajni znak I-34 (II-31 ili III-04) i saobraćajnim znakovima III-10 (izbočine na putu), VII-17 i VII-18 (ploča za označavanje bočne zaopreke) i oznakama na putu. Njihova površina mora biti od neklizajućeg materijala i označena stalnim reflektirajućim matrijama na onoj strani s koje se vozilo približava.

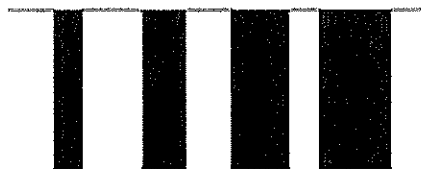
4.11.3.4. Umjetne izbočine moraju biti dobro postavljene u kolnički zastor kako bi se sprečilo odvajanje njihovih elemenata ili delova. U zoni umjetnih izbočina i uzdignutih površina moraju se provesti odgovarajuće mere odvodnje.

4.11.4. Najčešće mere koje se primenjuju za smirivanje saobraćaja na saobraćajnoj traki su:

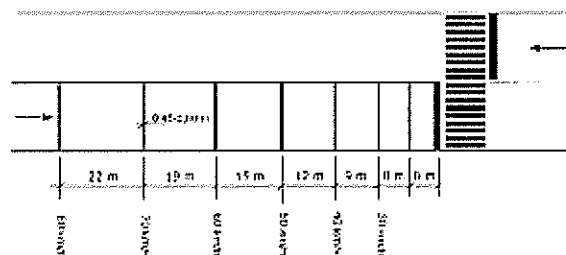
4.11.4.1. Bele optičke linije upozorenja koje upozoravaju vozača da mora smanjiti brzinu vožnje;

4.11.4.2. Linije se izvode serijskim postavljanjem najmanje četiri bele reflektirajuće trake poprečno na smer vožnje preko cele širine saobraćajnog traka, sve veće širine i na sve manjem razmaku. Prva linija mora biti širine minimum 20 cm, a sledećima se širina povećava za 10 cm (sl. VII-50). Razmak između linije ovisi o početnoj (na pr. 80 km/h) i konačnoj brzini (na pr. 40 km/h) koju vozilo postiže pre opasnog dela puta (sl. VII-51);

4.11.4.3. Bele optičke linije postavljaju se ispred: raskršća, pešačkih prelaza, ispred opasnog dela puta, ispred ploče VII-79 (naziv naseljenog mesta) mesta gde se plaća putarina, graničnih prelaza i slično;

VII-50

VII-51

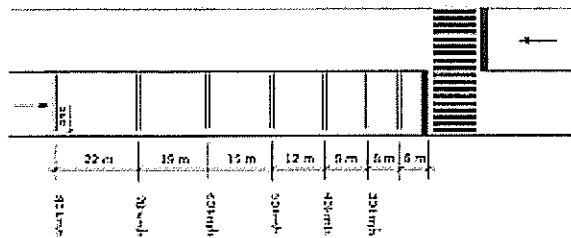
4.11.5. Trake za zvučno upozoravanje vozača koje pri prelazu vozila proizvode tihe vibracije i zvučne efekta i time upozoravaju vozača da treba smanjiti brzinu (sl. VII-52):

4.11.5.1. trake se izvode hrapavljenjem površine trake površinskim sredstvima, glođanjem ili nanošenjem eruptivne kamene granulacije veličine 8 do 12 mm;

4.11.5.2. zvučne trake se izvode u paru na udaljenosti 1.8 m (2.0 m) preko saobraćajne trake, širine 20 do 40 cm i visine 5 do 12 mm, na međusobnom razmaku koji ovisi od najveće dopuštene brzine (na pr. 80 km/h) i najmanje dopuštene brzine (na pr. 40 km/h) koju vozilo postiže prije opasnog dela puta;

4.11.5.3. Zvučne trake mogu se postaviti ispred škola, vrtića, železničkih prelaza, pešačkih prelaza, mesta plaćanja putarine, raskrsnica i opasnih krivine gde su velike brzine kretanja i gde se želi zvukom i malim vibracijama vozila, upozoriti vozače da trebaju smanjivati brzinu prema propisanom ograničenju ili oznakama na toj putu;

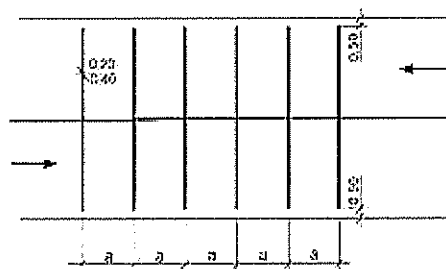

VII-52

4.11.6. Vibracijska traka koje pri prelazu vozila proizvode jače vibracije i zvučne efekte i time upozoravaju vozače da trebaju smanjiti brzinu. Trake su položene u paru na udaljenosti 1.8 m (2.0 m) jedna od druge, sl. VII-53;

4.11.6.1. Vibracijska traka izvodi se od kamene eruptivne granulacije preko cele širine trake od 20 do 40 cm i visine 18 do 25 mm. Razmak para traka ovisi o najvećoj dopuštenoj brzini, što, pravilu, predstavlja vremenski prolaz od jedne sekunde do dvije sekunde;

4.11.6.2. Vibracijske trake postavljaju se na mestima gde se želi upozoriti vozača na vožnju prema propisanom ograničenju na toj putu.

$V = 30 \text{ km/h}$	$a = 8 \text{ (16) m}$
$V = 40 \text{ km/h}$	$a = 11 \text{ (22) m}$
$V = 50 \text{ km/h}$	$a = 14 \text{ (28) m}$
$V = 60 \text{ km/h}$	$a = 17 \text{ (34) m}$
$V = 70 \text{ km/h}$	$a = 19 \text{ (38) m}$
$V = 80 \text{ km/h}$	$a = 22 \text{ (44) m}$

VII-53

4.11.7. Umjetne izbočine su građevinski elementi koji se postavljaju pri zone smirivanja saobraćaja, većinom u stambenim ulicama i unutar naseljenih zona, obelježenim saobraćajnim znakom III-22 (zona u kojoj je ograničena brzina) ili znakom III-26 (zona smirenog saobraćaja), sl. VII-54:

4.11.7.1. Izbočine se postavljaju preko polovine ili po celoj širini saobraćajnog traka;

4.11.7.2. Ako se postavljaju u nizu udaljenost između izbočina mora biti 20 do 60 m ovisno od situacije;

4.11.8. Ovisno o ograničenju brzine, sljedećih su dimenzija:

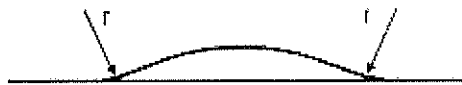
4.11.8.1. Za 50 km/h ili manje, širina ne smije biti manja od 60 cm, a visina ne smije prelaziti 3 cm;

4.11.8.2. Za 40 km/h ili manje, širina ne smije biti manja od 90 cm, a visina ne veća od 5 cm;

4.11.8.3. Za 30 km/h ili manje, širina ne smije biti manja od 120 cm, a visina ne veća od 7 cm;

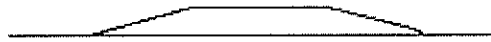
4.11.8.4 Tip a) i b) moraju se izvoditi od modularnih elemenata (gume ili plastične mase) a tip c) može se izvoditi od asfaltne mase;

4.11.8.5. Izbočine su postavljene i izvođene poprečno na smer vožnje i nije dopušteno imati robove.

VII-54

4.11.9. Uzdignute površine su građevinski izvedene površine za smanjivanje brzine vožnje. Izvode se pojedinačno ili u nizu obično na mestima koje su blizu pešačkih prelaza (sl. VII-55). Visina uzdignute površine je od 7 do 12 cm. Ugao početnih uzdignutih delova je između 1:10 do 1:20, a dužina prilaznih rampi ovisi o visini uzdignute površine i minimalno je dužine od 1 m.

VII-55

PRILOG VIII

ZNAKOVI I NAREDBE POLICAJCA

1. Znakovi koje daju ovlašćena lica (policajac), rukama i govorom tela ili iz vozila, za učesnike u saobraćaju predstavljaju:

1.1. Desna ruka podignuta vertikalno sa dlanom otvorene šake i skrenuta ulevo, znači zabranu prolaza za sve vozače, osim za one vozače čija su vozila, u trenutku podizanja ruke ne mogu se na bezbedan način zaustaviti, a za pešake predstavlja zabranu da prelaze kolovoz. Ovaj znak policajaca se koristi samo na raskrsnici. (VII-1);

VIII-1

1.2. Desna ruka podignuta vertikalno sa dlanom otvorene šake usmerenim prema napred, znači obavezno zaustavljanje za sve vozače prema kojima je okrenut dlan i telo (prsa). (VII-2).

VIII-2

1.3. Davanjem ovog znaka iz stava 2. ovog člana, policijski službenik može koristiti drugu (ispruženu) ruku da pokaže određenom vozaču da zaustavi njegovo vozilo za bezbednosnu proveru. Na otvorenom putu može da se koristi tabla "stop", dok u uslovima mraka može da se koristi baterijska lampa. (VIII-3 i VIII-4).

VIII-3

VIII-4

1.4. Desna ruka ispružena horizontalno sa otvorenim dlanom sa leve strane znači zabranu prolaza za sve učesnike u saobraćaju čiji smer kretanja seče smer predručene ruke. (VIII-5);

VIII- 5

1.5. Ruka ispružena horizontalno, lagano mahanje rukom gore i dole, sa dlanom otvorene šake okrenutim na dole, znači da vozač u čijem smeru se daje taj znak treba da smanji brzinu kretanja vozila. (VIII-6);

VIII- 6

1.6. Ruka ispružena horizontalno, ruka savijena u laktu, kružnim pokretanjem otvorene ruke (u smeru rotacije točkova vozila), znači da se vozaču čiji smer je dat ovim znakom treba da ubrza kretanje vozila. (VIII-7);

VIII- 7

1.7. Ruka ispružena horizontalno otvorenim dlanom pokazujući u pravcu vozila ili kolone vozila, znači da vozač vozila je obavezan da zaustavi vozilo. (VIII-8);

VIII-8

1.7.1. znak iz tačke 1.7. ovog priloga se daje prilikom regulisanja saobraćaja na raskrsnici.

1.8. Ruka podignuta horizontalno sa otvorenim dlanom pokrenut ka telu u visini glave, sa savijenim laktom, pomerajući je napred i nazad, znači da vozaču kojem je dat znak treba da pomeri svoje vozilo u blizini raskrsnice, ili ovlašćenom policijskom službeniku koji daje znak. (VIII-9);

VIII- 9

1.8.1. Znak iz tačke 1.8. ovog priloga se daje prilikom regulisanja saobraćaja na raskrsnicama i na otvorenom putu.

1.9. Telo u normalnom stojećem položaju, ili u istom položaju sa obe otvorene ruke horizontalno, znači da vozači vozila koja dolaze iz pravca prema kojem su okrenuta prsa

ili leđa policajca, moraju da zaustave njihova vozila kao i za vozače vozila koja dolaze iz pravca otvorenih krila imaju pravo prvenstva prolaza. VIII -10 i VIII-11;

VIII-10

VIII-11

1.10. Na otvorenom putu, navedeni znakovi se daju pod uslovom da službenik mora da daje (dodatni) znak drugom rukom u cilju pokazivanja gde vozilo treba da se zaustavi, kao i sa drugim reflektujućim znakovima, baterijom ili stop tablom kao i reflektujućim prslukom u uslovima mraka.

2. Ovlašćeno lice (policajac) može da daje znakove na raskrsnici samo ako se nalazi u centru raskrsnice.

2.1. Znakovi od VIII-1 do VIII-8, ovog priloga ovog Administrativnog Uputstva mogu se dati od policajca koji se nalazi na nekom drugom pogodnom mestu na raskrsnici puteva, ukoliko ovaj postupak je efikasniji i bezbedniji za regulisanje saobraćaja, pod uslovom da se lako može primetiti od strane učesnika u saobraćaju kojima se daje znak;

2.2. Ukoliko na raskrsnici nekoliko ovlašćenih policajaca pomažu u regulisanju saobraćaja, znakovi koji se daju sa njihove strane moraju biti u skladu sa znakovima koje daje policijski službenik koji se nalazi u centru raskrsnice i isti se moraju koordinirati;

2.3. Davanjem znakova, zabrane prelaska i usporavanja, ubrzanje i kretanje vozila, može se dati u kombinaciji sa tablom za regulisanje saobraćaja (u daljem tekstu "Stop" tabla (VIII-12) ili prilikom uslova mraka baterijskom lampom (VIII-13), kao i u pokretu iz službenog vozila;

2.4. "Stop" tabla je kružnog oblika sa prečnikom od najmanje 11 cm i pričvršćena je za odgovarajući držač. Unutrašnja baza "Stop" table je reflektujuće bele boje sa krugom crvene boje od najmanje 2 cm, i ima natpis: "STOP POLICIJA". (VIII-12).

VIII-12

3. Zvučni znaci koji se daju pištaljkom moraju se kombinovati sa ručnim znacima samo u slučaju kada je policajac van vozila, i imaju sledeća značenja:

3.1. Jedan duži zvižduk pištaljkom, odnosi se na učesnike u saobraćaju koji ga čuju, da obrate pažnju na ovlašćenog policajca koji će dati znak ili drugi predstojeći postupak;

3.2. Više uzastopnih zvižduka, znači da je neki od učesnika u saobraćaju postupio suprotno sa znakovima, saobraćajnim pravilima ili utvrđenim saobraćajnim znakovima;

3.3. Znak iz stava 1. ovog člana se pokazuje samo prilikom regulisanja saobraćaja na raskrsnici;

3.4. Znaci iz stava 2. ovog člana, ovlašćeni policijski službenici tokom usmeravanja saobraćaja dužan je da pokaže svoju ruku kako bi informisao učesnike u saobraćaju koju obavezu imaju vozači i drugih učesnici u saobraćaju.

4. Crveno i plavo svetlo, od kojih je jedno plavo svetlo na desnoj strani, i crvena boja na levoj strani vozila, kada se one pale u kombinaciji sa zvukom trube sa promenljivim intenzitetom (prema potrebi), označavaju:

4.1. da su policijska vozila pod pratnjom. (VIII-14)

VIII-13

4.2. za bolju vidljivost vozila pod pratnjom, vozilu može da se uključi dugačka svetla sa kratkim prekidima.

4.3. uključeno plavo svetlo u službenim vozilima policije, u kombinaciji sa zvukom trube sa promenljivim intenzitetom (po potrebi), pokazuju vozilo sa prvenstvom prolaza. (VIII- 14)

VIII-14

4.4. Na službenim policijskim vozilima na prednjem i zadnjem delu, mogu se postaviti svetla na svetlećom ekranu i da daju kraće pisane poruke koje su u funkciji kontrole i usmeravanje saobraćaja, kao npr: "Stop Policija", "Oslobodi put desno", "Kontrolišite brzinu kretanja", "Pratite iza", "Uspori"... itd. (VIII-16 i VIII-17)

VIII-15

VIII-16

4.5. U posebnim slučajevima, u cilju kontrolisanja učesnika u saobraćaju, ovi uređaji se mogu ugraditi i u službenim policijskim vozilima koja su sa civilnim tablama, pod uslovom da policijski službenici tokom obavljanja dužnosti sa ovim vozilima nose redovnu službenu uniformu;

4.6. Poruke na ekranu su napisane na albanskom i srpskom jeziku.